

Dumnezei

Conținut

1. Sunt dumnezei mulți
 - 1.1 Hrana dumnezeilor
 - 1.2 Elohiym
2. Alți dumnezei
 - 2.1 Theos
 - 2.2 „Voi sunteți dumnezei”
3. Întârzierea
4. Statuile de aur
5. Fondul de rezervă
 - 5.1 Republică vs. Democrație
6. Dumnezii Statelor Unite
 - 6.1 „Dumnezii cetății”
7. Dumnezii sumerieni ai bunăstării
8. Rege sau fără rege
9. Legăminte și constituții
10. Zeița bunăstării
 - 10.1 Trezoreria lui Marduk
 - 10.2 Dumnezii socialismului
11. Religia secularismului
12. Note

Partea 9: Gods Many

Judecători 10:14: „Duceți-vă și strigați către dumnezeii pe care vi i-ați ales; ei să vă izbăvească în vremea necazului vostru.” Cei mai mulți oameni, inclusiv creștinii moderni, se roagă **dumnezeilor** pe care și i-au ales pentru pâinea lor cea de toate zilele, care este plata nedreptății. Cuvintele grecești și ebraice traduse în mod obișnuit „dumnezei” înseamnă toate „judecător conducători.” Cine îți spune ce este bine și ce este rău? Și ai vreun legământ, contract sau acord cu acești dumnezei? Ce le dă oamenilor puterea acestor „dumnezei mulți” de a fi „judecători conducători” peste popor? De multe ori, este rezultatul unui contract social constructiv care le permite maselor să mănânce la mesele asistenței sociale oferite prin „caritatea legală.”

Avertismentele cu privire la aceasta se întorc până în antichitate și se găsesc pretutindeni în Scripturi: Exod 34:14–15: „Căci să nu te închini înaintea altui dumnezeu; căci Domnul, al cărui Nume este Gelos, este un Dumnezeu gelos; ca nu cumva să faci legământ cu locuitorii țării, și ei să curvească după **dumnezii** lor și să aducă jertfe **dumnezeilor** lor, și cineva să te cheme, și să mănânce din jertfa lui.” A mânca din acele jertfe înseamnă a consuma beneficiile, delicatesele sau pâinea zilnică, care este plata nedreptății oamenilor ce exercită autoritate, dar se numesc binefăcători, precum Cezar, care era Patronus al poporului și se proclama Fiul lui Dumnezeu.

Sunt dumnezei mulți

„Căci chiar dacă sunt așa-ziși dumnezei, fie în cer, fie pe pământ (cum sunt, de fapt, dumnezei mulți și domni mulți)” (1 Corinteni 8:5)

Despre ce vorbește Pavel când spune că sunt „dumnezei mulți?”

El nu vorbește despre ființe spirituale sau statui din piatră și lemn. El vorbește despre „judecătorii conducători ai oamenilor.” În expresia „sunt dumnezei mulți și domni mulți,” termenul „dumnezei” provine din „theos,” definit ca „judecătorii conducători,” și era folosit pentru a se adresa *judecătorilor* în instanțele de judecată din întreg Imperiul Roman. Chiar și cuvântul ebraic „elohym,” pe care îl vedem adesea tradus „**dumnezei**,” era folosit pentru a face referire la oameni care aveau puterea de a judeca poporul. Versetul dinaintea versetului 5 spune: „Deci, cu privire la mâncarea lucrurilor jertfite idolilor, știm că idolul nu este nimic în lume și că nu este alt Dumnezeu decât Unul singur.” (1 Corinteni 8:4)

Termenul grec pe care Pavel l-a folosit, tradus „domni,” provine din „kurios”^[1] și este definit ca „*acela căruia îi aparține o persoană sau un lucru.*” Știm de la Pavel, Petru și chiar de la David că această apartenență este, cel mai adesea, rezultatul „practicilor de lăcomie,” care sunt o cursă și o capcană, transformându-i pe oameni în „marfă” și „blestemă copii” prin datorie.

Dumnezeul creației le-a *dăruit* oamenilor puterea alegerii, dar oamenii pot acorda sau vinde această putere „dumnezeilor mulți” ai lumii, astfel încât acești conducători să devină „judecători conducători” peste popor, hotărând ce este „bine” și ce este „rău.” Acest lucru se face, de regulă, printr-un contract social constructiv, cu un *polis* a poporului care operează ca un colectiv,^[2] formând ceea ce Biblia numește o cetate sângeroasă, cu mesele ei de bunăstare oferite prin „caritatea legală,” care au fost interzise de la început.^[3]

Hrana dumnezeilor

Oamenii de astăzi, care cred într-o Ființă superioară ce a adus creația în existență, folosesc termenul „dumnezeu” pentru a se referi la Creatorul omenirii. Ei cred că „dumnezeu” este un termen religios — și, desigur, este, dacă înțelegi ce însemna odinioară cuvântul [Religie](#).

Isus a vorbit despre unele idei revoluționare care chiar funcționau pentru a-i elibera pe oameni. Pentru a înțelege despre ce vorbea El, poate că trebuie să privim la unii dintre termenii vremii Sale și la modul în care aceștia au fost schimbați prin sofistica celor care nu vor să înțelegi întregul adevăr.^[4]

Isus vorbește despre Binefăcători care exercită autoritate unii peste alții și despre tații de pe pământ. Dacă am ști cine sunt acești Binefăcători, Tați și **dumnezei**, am putea înțelege mai bine ce a vrut Isus să spună prin „neprihănirea lui Dumnezeu,” pe care ne spune să o căutăm.^[5]

Pe lângă Noul Testament, vedem că în Vechiul Testament, în istoria antică și chiar în limbajul modern, termenul „dumnezeu” se referea adesea la un om sau la oameni.

Oamenii aduc jertfe acestor dumnezei ai lumii prin templele pe care le construiesc, pentru a putea mânca din acele jertfe. Acele temple erau clădiri guvernamentale care ofereau servicii guvernamentale, precum pâine gratuită sau îngrijire pentru cei nevoiași. Despre asta era, de fapt, religia. Cultul imperial al Romei era o „organizație socială și politică” care includea o apartenență printr-un sistem de bunăstare socială administrat prin templele guvernamentale, precum Corbanul lui Irod și al fariseilor. Cererea și apartenența consolidau puterea guvernului asupra fiecărui aspect al vieții oamenilor și transformau societatea.

Bunăstarea lumii depinde de oamenii care se numesc pe ei înșiși Binefăcători și care exercită autoritate pentru a-l forța pe aproapele tău să contribuie, ca să-ți ofere ție beneficii. Aceasta este practica lăcomiei despre care Petru spune că te transformă în marfă și îți blestemă copiii. Pavel și David au spus că a mânca la acea masă, care ar fi trebuit să fie pentru bunăstarea ta, devine o cursă și o capcană. Dacă religia era modul prin care aveai grijă de cei nevoiași ai societății — și așa era — atunci bunăstarea prin stat este religie publică și a oamenilor. Religia curată era grija pentru bunăstarea socială „neîntinată” de guvernele lumii, precum Roma. Creștinii nu solicitau pâinea gratuită a Romei, ci se rugau lui Dumnezeu pentru „pâinea noastră cea de toate zilele” și nădăjduiau că Biserica, slujitoarea Lui, va împărți drept pâinea din casă în casă. Acest sistem al carității, și nu al forței, se afla în centrul conflictului creștin cu Roma.

Citește cartea [Legămintele zeilor](#), disponibilă gratuit online.

Elohiym

„Și Iosif le-a zis: «Nu vă temeți; căci sunt eu oare în locul lui Dumnezeu?»” (Geneza 50:19)

Aici, în Geneza, Iosif întreabă dacă este el în locul lui Dumnezeu sau un *dumnezeu*? El avea puterea de a judeca, dar a lăsat judecata în seama lui Dumnezeu Tatăl și i-a iertat pe frații săi.

În Vechiul Testament, cuvintele „dumnezei” și „Dumnezeu” sunt ambele traduse dintr-un singur cuvânt ebraic, *elohiym*,^[6] definit ca „conducători, judecători” și „aplicat ca titlu de deferență magistraților,” potrivit Concordanței lui Strong.

„Elohiym”^[6] este chiar tradus „judecători.”

În Exod 21:

„...dacă robul va spune lămurit: «Îmi iubesc stăpânul» și va alege să-l slujească, „atunci stăpânul lui îl va aduce înaintea judecătorilor”. Vedem, de asemenea, în Exodul 22 că Moise folosește acest termen atunci când vorbește despre oameni care judecă chestiuni de vinovăție și nevinovăție în cazuri de furt al proprietății personale.^[7]

Chiar și în 1 Samuel 2:25 vedem cuvântul „elohiyim”^[6] tradus „judecător,” când este vorba despre oameni care judecă alți oameni:

„Dacă un om păcătuiește împotriva altui om, judecătorul îl va judeca; dar dacă un om păcătuiește împotriva Domnului, cine va mijloci pentru el?” Totuși, ei n-au ascultat glasul tatălui lor, pentru că Domnul voia să-i omoare.”

Cuvântul era folosit de israeliți pentru a se referi la oameni dintre ai lor, oameni care aveau dreptul să judece anumite chestiuni de vinovăție și nevinovăție.

Alți dumnezei

Au fost alți oameni numiți dumnezei?

Iosua oferă o alegere în capitolul 24, versetul 15:

„Și dacă vi se pare rău să slujiți Domnului, alegeți astăzi cui vreți să slujiți: fie dumnezeilor cărora le slujeau părinții voștri dincolo de râu, fie dumnezeilor amoriților, în a căror țară locuiți; dar eu și casa mea vom sluji Domnului.” Și poporul a răspuns și a zis: „Departa de noi să părăsim pe Domnul, ca să slujim altor dumnezei!”

Ce sunt sau cine sunt acești dumnezei? Nimeni nu slujește pietrei. Statuile de piatră erau doar simbolul unor oameni care erau judecătorii conducători ai altor oameni — oameni care exercitau autoritate asupra slujirii altora, făcând reguli.

Exod 22:28 ne spune:

„Să nu hulești pe dumnezei și să nu blestemi pe conducătorul poporului tău.”

Termenii „dumnezei,” „Elohiym”^[6] și „conducători” sau, mai frecvent, „căpetenii,” sunt puși împreună pentru că, atunci când oamenii nu vorbeau despre Dumnezeu creației, vorbeau de obicei despre oameni care reprezentau poziția lui Dumnezeu într-un cadru sau o instituție mai temporală.

Vedem aceeași idee în Eclesiastul 10:20: „Nu blestema pe împărat nici măcar în gândul tău și nu blestema pe cel bogat în odaia ta; căci o pasăre a cerului va duce glasul și ceea ce are aripi va spune lucrul.” Sau în avertismentul lui Isus din Luca 12:3: „De aceea, orice ați spus în întuneric va fi auzit la lumină și ce ați vorbit la ureche, în odăi, va fi vestit de pe acoperișuri.”

Theos

În Noul Testament, cuvintele „Dumnezeu” și „dumnezei” sunt traduse din cuvântul grec *theos*,^[8] care, în mod figurat, înseamnă „magistrat.”^[9] Cuvântul „dumnezeu” desemnează o funcție și înseamnă „judecător conducător.” Era un titlu folosit pentru a se adresa oamenilor care aveau dreptul să exercite autoritate sau judecată în instanțele de judecată.

Dumnezei mulți și legămintele lor – de la His Holy Church. Am realizat acest material cu ani în urmă și putem vedea cum multe dintre predicții încep să se împlinescă, dar atât de mulți nu s-au alăturat Rețelei și nu au devenit parte a Living Network. A cunoaște cine erau „dumnezeii cei mulți” din vremea Bibliei începe să lumineze lucrurile: a trăi prin credință, speranță și caritate sau prin forță, frică și supunere. Ce este adevărata asigurare reciprocă și care este frauda „rezilierii fără pocăință” și a Zecilor. Religia Curată, Euharistia, Marcus Aurelius – Patronus al Romei – era un „tată al pământului”, asemenea lui FDR. Ai devenit marfă, prins în cursă, și copii blestemați prin datorie ca garanți, pentru că te rogi dumnezeilor lumii și Binefăcătorilor care exercită autoritate?

Link: https://youtu.be/GA00bghs_q0

A înțelege că, în vremea lui Hristos, te adresai unui judecător dintr-o curte ebraică, romană sau grecească drept „dumnezeu” ar trebui să schimbe complet felul în care citești Bibliile moderne. De aceea există „**dumnezei mulți.**”

Termenul „theos,”^[8] asemenea lui „Elohim,”^[6] poate însemna, în mod figurat, „magistrați și judecători” și este definit ca atare.

IV. Orice poate fi, într-un anumit sens, asemănat cu Dumnezeu sau Îl poate reprezenta în vreun fel

A. Reprezentantul sau locțiitorul lui Dumnezeu

i. magistrați și judecători

θεός (*theós*), theh'-os; de origine incertă; o divinitate, în special (cu G3588) Divinitatea supremă; figurat, un magistrat; prin ebraism, foarte: — X peste măsură, Dumnezeu, dumnezeu (-esc, -spre).^[10]

Octavius, care a devenit Augustus^[11] Cezar, era numit dumnezeu, dar titlul propriu-zis era *Apotheosis*, care înseamnă „cel care numește dumnezei.” Augustus era *Soter*,^[12] însemnând „mântuitor, eliberator” al Romei, iar reformele sale au transformat Republica într-o democrație indirectă și într-o monarhie de facto, cu aparența practicilor tradiționale romane și a valorilor republicane.

Dumnezeii romani erau, în esență, **dumnezei** greci redenumiți. Ei reprezentau, sub formă mitologică, trăsături umane de admirat sau respectat. La început, fiecare cap de familie întruchipa geniul *familia*, dar, odată cu creșterea puterii, oamenilor li s-au acordat titluri oficiale precum „dumnezeu neînvingător,” conferit lui Cezar și inscripționat în templul lui Quirinus. El era numit *parens patriae* (tatăl patriei). Ca acest Tată de pe pământ, geniul său cerea loialitatea tuturor taților naturali ai gospodăriilor romane, lucru dovedit prin jurăminte legale aduse geniului său.

În Republică, dumnezeii își manifestau caracterul, puterea și autoritatea prin acești „capi de familie.”^[13] Deși mulți dintre romani se temeau de această centralizare a puterii în funcție, munificență, *auctoritas* și *gens*,^[14] ea a continuat.

Când tatăl se vinde pe sine în robie, întreaga familie poate intra în robie sau, cel puțin, se poate naște în robie din generație în generație.^[15] De aceea Israel era încă în robie la 400 de ani după faptele strămoșilor săi și de aceea oamenii sunt în robie și astăzi și nu se pot elibera sau răscumpăra singuri. Ne adunăm în nădejdea răscumpărării Lui... Oamenii au fost împinși să-l asasineze pe Iulius Cezar. După războiul civil sângeros, puțini au mai îndrăznit să-l conteste pe Augustus, Soter al Romei.

Prada de război l-a făcut pe Augustus bogat, iar veniturile „imperiale” ale sale au finanțat temple, amfiteatre, teatre, băi, festivaluri și guvernul însuși. Pâinea gratuită a Romei a liniștit gloata și i-a hrănit loialitatea. Potrivit lui Polybius, acceptarea unui despot a fost un proces îndelungat, deoarece poporul a dezvoltat „un apetit pentru beneficii și obiceiul de a le primi printr-o regulă a forței și violenței. Poporul, obișnuit să se hrănească pe cheltuiala altora și să-și bazeze traiul pe proprietatea altora... instituie domnia violenței.”

Aceste prevederi „socialiste” ale pâinii gratuite oferite de guvernul Romei erau considerate de creștini drept practici lacome, deoarece erau caritate legală și erau văzute ca opusul învățaturii lui Ioan Botezătorul, a lui Isus Hristos și a apostolilor.

Odată ce funcția divină a *Principatului* a fost sancționată de Senat și ocupată de un om, succesorii ulteriori, precum Caligula, au expus contradicțiile legale și morale ale „Republicii” augustane, care nu era, de fapt, o republică.

Senatul a fost constrâns să-i definească rolul constituțional, dar ritualurile și jertfele aduse geniului viu al împăratului, ca Fiu al lui Dumnezeu al Romei, recunoșteau deja constituționalitatea puterilor sale nelimitate ca *paterfamilias* sau Tată al poporului roman.

Amintește-ți că termenul grec *theos* poate fi definit ca „orice poate fi, într-un anumit sens, asemănat cu Dumnezeu sau Îl poate reprezenta în vreun fel.” Aproape de fiecare dată când Biblia vorbește despre „dumnezei,” nu se referă la un creator spiritual alternativ al universului, ci la o „funcție sau instituție” creată de om, care își asumă un rol de autoritate asupra altor oameni și asupra conștiinței lor naturale sau a credinței și *logos*-ului dăruite de Dumnezeu.

„Voi sunteți dumnezei”

„Dar pentru noi nu este decât un singur Dumnezeu, Tatăl, de la care vin toate lucrurile și pentru care trăim; și un singur Domn, Isus Hristos, prin care sunt toate lucrurile și prin care trăim.”^[16] Împărăția lui Dumnezeu este unică deoarece, având un singur Dumnezeu, Isus ne-a spus: „Împărații neamurilor domnesc peste ele, și cei ce au putere peste ele se numesc binefăcători. Dar între voi să nu fie așa; ci cel mai mare dintre voi să fie ca cel mai mic, și cel ce cârmuiește ca cel ce slujește.”^[17]

Guvernarea rânduită de El nu forța contribuțiile poporului, ci, așa cum a spus Pavel, era legată prin caritate, potrivit legii desăvârșite a libertății.

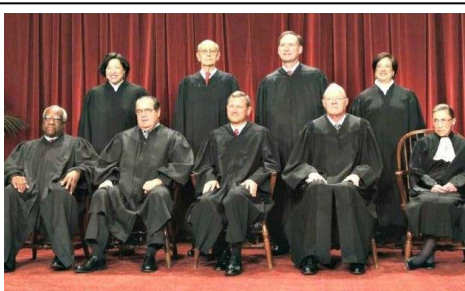
„Isus le-a răspuns: «Nu este scris în Legea voastră: Eu am zis: sunteți dumnezei?»» (Ioan 10:34)

Ceea ce spune El este că fiecare dintre noi este un dumnezeu, adică un judecător conducător, al propriilor alegeri și fapte, dacă suntem născuți din Duhul și călăuziți de Duhul Sfânt. Nu suntem *dumnezei* peste alți oameni sau peste aproapele nostru. Nu trebuie să stăpânim peste oameni și nici să facem din oameni stăpâni peste noi, ci să rămânem suflete libere sub Dumnezeu, Tatăl care este în ceruri. Ar trebui să ne rugăm numai Tatălui nostru din ceruri pentru „pâinea noastră cea de toate zilele,” nu *Taților de pe pământ* care exercită autoritate, iau de la aproapele nostru și blestemă copiii prin datoriile noastre.

Dacă facem lucrurile pe care le spune Isus și ascultăm poruncile lui Dumnezeu, atunci nu vom avea alți dumnezei care să domnească peste noi.^[18] Nu va trebui să ne plecăm înaintea lor și nici să le slujim.^[19] Dar dacă facem legăminte,^[20] jurăm jurăminte,^[21] ne rugăm altor tați de pe pământ pentru a obține beneficii,^[22] sau încălcăm legile lui Dumnezeu,^[23] atunci vom ajunge sub puterile^[24] **dumnezeilor** oamenilor și ale conducătorilor lor.

Ei vor fi *judecătorii voștri conducători*. Ei vor decide ce este bine și ce este rău. Acești dumnezei din vechime erau oameni care conduceau, făceau legi și licențiau răul.^[25] Ei au respins Duhul lui Dumnezeu, care domnea prin individ, și au ales un om care să domnească peste ei, să fie un rege, așa cum vedem în 1 Samuel 8.

Tot așa, ei resping Dumnezeul spiritual al neprihănirii, care își scrie legile în *inimile și mințile* individului, ca acesta să decidă „**faptul și legea**,” iar poporul, prin lene și prin crearea de instituții, a ales oameni care să ia locul lui Dumnezeu și să le fie dumnezei.^[26] Dar, în *imaginația* lor, oamenii nu vor să vadă că acești **dumnezei**, care făceau

Aceste ființe supreme pretind dreptul de a decide binele și răul pentru popor. Ele sunt alese de Apoteosul din Washington D.C.

legăminte ce cereau jurăminte, slujire și trudă din partea poporului, erau oameni.^[27] În *imaginația* lor, ei se agață de ideea că acești dumnezei erau doar „lucrări ale mâinilor omenești, din lemn și piatră,” idoli, mai degrabă decât *instituțiile și funcțiile* create de oameni pe care le reprezentau.^[28]

„Căci chiar dacă sunt așa-zisi dumnezei, fie în cer, fie pe pământ (cum sunt, de fapt, dumnezei mulți și domni mulți),” (1 Corinteni 8:5)

În zilele lui Iacov și ale Egiptului, frații lui Iosif și-au dat fratele în robie din cauza egoismului, invidiei și inimilor lor lacome.

Dacă nu ar fi făcut acest lucru, relația lui Iosif cu Dumnezeu le-ar fi descoperit evenimentele care urmau să vină. Ei, și nu Egiptul, s-ar fi pregătit pentru vremea foametei. Fiii lui Iacov ar fi devenit bogați între neamuri. În schimb, au aruncat sursa propriei lor mântuirii într-o groapă.

Din cauza abaterii lor de la neprihănirea lui Dumnezeu, au fost dați în robie. Această robie a crescut până când puterile Egiptului, prin subtilitățile dumnezeilor altor oameni, au pus stăpânire asupra lor. Nu ar trebui să stăpânim peste oameni și nici să facem din oameni stăpâni peste noi, ci să rămânem suflete libere sub Dumnezeu, Tatăl care este în ceruri. Ar trebui să ne rugăm numai Tatălui nostru din ceruri pentru „pâinea noastră cea de toate zilele,” nu *Taților de pe pământ* care exercită autoritate, iau de la aproapele nostru și blestemă copiii prin datorile noastre.

Ei nu erau sclavi așa cum ne gândim de obicei la sclavie, ci timp de aproximativ două luni și jumătate pe an munceau pentru guvernul lui Faraon. Acesta se numea un sistem de *corvée*, muncă statutară obligatorie. Era un impozit sau tribut perceput din sudoarea frunții oamenilor. Tot aurul și argintul se aflau în trezoreriile guvernului, care se amesteca profund în viața de familie a lui Israel; avortul era încurajat. Oamenii aveau doar un titlu legal asupra pământului, animalelor și muncii lor.

Dumnezeu a rânduit, în cele din urmă, ca Moise să poată răscumpăra poporul și să-l scoată din această robie. Li s-au dat aurul și argintul [un sistem monetar onest], înlocuind scarabeii purtători de dobândă. Și-au primit înapoi animalele și familiile și, după ce au învățat căile lui Dumnezeu, au dobândit o parte de pământ proprie.

Întârzierea

- „Când a văzut poporul că Moise zăbovește să se coboare de pe munte, poporul s-a strâns la Aaron și i-a zis: «Haide! Fă-ne dumnezei care să meargă înaintea noastră; căci acest Moise, omul care ne-a scos din țara Egiptului, nu știm ce s-a făcut cu el.»” (Exod 32:1)

Statuile de aur

Practica de a crea statui din aur sau argint nu era o simplă superstiție, ci o măsură practică stimulată de frică și lipsă de credință.

Oamenii își depuneau literalmente aurul, precum și alte bunuri, într-o pungă comună,^[29] renunțau la dreptul asupra lor și primeau, la schimb, un fel de jeton de schimb.^[30] Aurul era turnat sau placat într-o statuie mare, vizibilă tuturor.^[31] Bogăția comunității era topită laolaltă.

Au fost referințele la vițelul de aur de la poalele Muntelui Sinai, la cei doi viței de aur ai lui Ieroboam din 1 Împărați 12:25–33 sau la cel menționat în Osea 8:4-5 doar idolatrie superstițioasă, sau făceau ele parte dintr-un sistem economic național, precum cel folosit în Egipt, pentru a lega poporul în servitute?

Studiu audio

Multe dintre cetățile-stat au folosit astfel de sisteme pentru a lega poporul și a-i asigura loialitatea.

Înțelegerea adevăratului sens al cuvântului „închinare,” care înseamnă slujire, este esențială pentru a cunoaște întregul adevăr și a trăi potrivit lui.

Crearea Sistemului Federal de Rezerve nu a fost doar un depozit al bogăției poporului, ci și o abatere de la greutățile și măsurile drepte. „Fondul de rezervă” pe care l-a creat și alegerea de a muta puterea din mâinile poporului în mâinile unei elite aveau să readucă masele în robia Egiptului.

„Are loc o revoluție care va face poporul dependent de guvern și va pune guvernul în situația de a decide chestiuni care ar fi mult mai bine lăsate pe seama oamenilor. Găsirea piețelor se va transforma în fixarea prețurilor, iar găsirea locurilor de muncă se va transforma în fixarea salariilor. Următorul pas va fi furnizarea de piețe și locuri de muncă sau, în lipsă, plata unei subvenții și a unui ajutor. Cei care privesc cu îngrijorare aceste tendințe nu duc lipsă de umanitate, ci sunt influențați de convingerea că rezultatul acestor măsuri va fi lipsirea poporului de caracter și libertate.” Calvin Coolidge, The New York Tribune, 20 iunie 1931

Revoluția de care au nevoie este să se pocăiască și să caute Împărăția lui Dumnezeu și neprihănirea Lui, care este Calea lui Hristos, a lui Moise și a Bisericii primare.

A miza pe o singură pungă pentru a lega poporul de o statuie de aur a făcut parte din planurile nimrozilor și cainilor lumii. Aceste sisteme de bogăție centralizată și mecanismele de schimb pe care le folosesc leagă poporul până când falșii binefăcători și tații pământului se ridică, iar oamenii, degradându-se, devin supuși potriviți pentru tirani și despoți.

Vițelul de aur era punga unică ce duce spre distrugere, în timp ce Moise dorea ca comoara națiunii să fie în punga și buzunarul fiecărui om. Trezoreria Împărăției lui Dumnezeu se află în inimile și mințile circumcise ale oamenilor care se iubesc unii pe alții, nu în fondurile de rezervă ale lumii. Fiecare om trebuie să devină un depozit al neprihănirii Lui.

[Isus nu a fost socialist](#)

Rezultatul acestei *pungi comune* era că nimeni nu putea pleca în fața unui atac al inamicului sau a unei crize fără a lăsa în urmă bogăția depusă în idolul de aur. Aceasta era o modalitate de a crea o societate închisă,^[32] care lega poporul și loialitatea lui și ducea la centralizarea puterii în societate.

Scarabeii sau jetoanele lor, care funcționau ca mijloc de schimb într-o economie închisă, nu aveau valoare în afara comunității lor. Există posibilitatea unor schimburi cu alte comunități, dar practicile de administrare puteau varia de la un grup la altul, creând inegalități care permiteau profitul. *Preoții* templului țineau evidența tuturor complexităților acestui sistem monetar și, desigur, în cele din urmă, a profiturilor din dobândă și camătă.

Aceste sisteme, pe lângă faptul că îi duceau pe oameni înapoi în robia Egiptului, erau atât de răspândite în lume încât au generat nevoia principiului „greutăți și măsuri drepte.”^[33]

Fondul de rezervă

Acesta era un plan comun întâlnit în multe guverne din acea vreme și din aceasta. Ei își depuneau averea familiei într-un seif central controlat de oameni de încredere ai guvernării; în acest caz, vițelul de aur era „*fondul lor de rezervă*.”^[34] Moise a înțeles cât de rău este să legi poporul prin altceva decât iubirea unii față de alții, printr-o pasiune pentru milă și dreptate și prin calea lui Dumnezeu Tatăl.

Această practică a fost folosită și la Atena, unde statuia lor de aur a unui **zeu** era numită „*fondul de rezervă*.” În anul 406 î.Hr., la sfârșitul războiului peloponesiac, după un dezastru naval, Atena și-a echipat și și-a înarmat noua flotă trimițând statuia de aur a **zeiței Nike** (din Parthenon) la monetărie.

Acești idoli din vechime nu erau doar superstiții fără sens, ci păgânism cu un scop. Statuile erau simboluri pentru sisteme create de mâna oamenilor. A te pleca înaintea unui idol însemna să te faci supus sistemului pe care îl reprezenta. Aceasta era idolatria.^[35]

Iar atunci când aceste statui erau făcute din metal prețios, precum aurul, ele făceau mai mult decât să reprezinte sistemul: ele erau și un fond de rezervă, stabilit ca să „protejeze” averea poporului într-o pungă comună, dar și să le garanteze loialitatea. De asemenea, ele asigurau puterea elitei conducătoare. Împăratul Sodomei prețuise mai mult „resursele umane” decât comoara cetății sale.^[36]

Aaron cunoștea și el aceste „*meșteșuguri ale templului*” și a făcut pe plac poporului. Dar Moise s-a mâniat pe popor pentru că și-a încredințat averea familiei acestui mamon nedrept. El știa că aceasta îi va întoarce pe oameni în robia Egiptului. Apoi, Moise a chemat Biserica din pustie să îndrepte dezastrul în care intraseră. Hristos a făcut la fel când a chemat afară Biserica.

„*Episcopii, presbiterii (bătrânii) și diaconii ocupă în Biserică aceleași poziții ca acelea ocupate de Aaron, fiii lui și leviții în templu.*” — Ieronim, *Epistola 146*^[37]

Biserica primară nu depindea de o trezorerie centralizată, nici de oameni care se numeau binefăcători, dar exercitau autoritate unii peste alții — și nici leviții. Ei nu se rugau *taților de pe pământ*, ci **Tatălui lor care este în ceruri**. Iar acele rugăciuni primeau adesea răspuns prin Duhul Sfânt care locuia în inimile bărbaților și femeilor, pe măsură ce se adunau liber prin credință, speranță și caritate, potrivit legii desăvârșite a libertății.

Unii oameni cred că „*capitalismul le permite celor mai bogați câțiva să controleze totul pentru beneficiul lor exclusiv.*” Ei cred că „*raționalizarea eficientă de către stat ar permite fiecăruia să obțină tot ce are nevoie, având cel puțin o calitate a vieții aproape egală cu a tuturor celorlalți.*”

Roma a încercat controlul de stat asupra mijloacelor de producție și a obținut haos, declin economic și, în cele din urmă, colaps. În timp ce Imperiul Roman suferea sub inflație scăpată de sub control, controale forțate ale prețurilor, raționalizare reglementată și pâine gratuită, tot au apărut lipsuri masive.

Însă comunitatea creștină nu doar supraviețuia, ci înflorea. Ei făceau aceasta echilibrând capitalismul cu virtutea morală și cu o rețea de practici caritabile, în locul practicilor lacome ale statului „socialist” roman. Singurul motiv pentru care cei bogați pot avea un avantaj asupra celor săraci este că săracii nu se unesc într-un sistem similar de virtute morală și rețea de caritate.

Hristos a interzis socialismul și folosirea controlului guvernamental, dar nu fără a oferi o alternativă. Una dintre problemele de bază ale societății de astăzi este că nu înțelege ce făceau primii creștini — inclusiv creștinii moderni.

Astăzi, muncitorul mediu din Statele Unite lucrează pentru a-și plăti obligația sa de corvée către guvern. Prin impozitul progresiv pe venit și prin „meșteșugurile statului,” aceasta poate însemna mai mult de 5 luni de muncă în fiecare an. Oamenii nu mai dețin în mod real pământul, având doar un titlu legal, și plătesc anual un „impozit de utilizare” doar ca să rămână în casele lor. Tot aurul și argintul se află legal în mâinile puterilor civile și comerciale, iar poporul folosește un sistem fluctuant de bancnote purtătoare de dobândă.

„Atunci cetățile lui Iuda și locuitorii Ierusalimului vor merge și vor striga către dumnezeii cărora le aduc tămâie; dar ei nu-i vor mântui nicidecum în vremea necazului lor.” (Ieremia 11:12)

- Cum s-a ajuns aici și care este nădejdea răscumpărării noastre?^[38]
- Putem învăța ceva din istoria Romei din vremea lui Isus?

Ei erau foarte buni în a împrumuta de la alte națiuni, inclusiv de la Egipt.

Roma fusese o Republică; avea și interese comerciale puternice care ajunseseră la putere după marele lor război civil.

Roma făcea, în mare, același lucru ca Egiptul atunci când fusese invitată în Iudeea de doi frați care se luptau pentru împărăție. Roma nu cucerise încă Iudeea, nu încă, dar își răspândea influența comercială, metodologia civilă și sistemul de corvée prin comerț și schimb. Roma formase un fel de forță internațională de menținere a păcii pentru a păstra ordinea. Prezența lor în Iudeea era în principal pentru a rezolva dispute civile și politice despre cine urma să fie Rege. Interesele lor comerciale puternice — care cer întotdeauna un guvern stabil și o populație docilă — reprezentau motivația lor.

Roma L-a recunoscut pe Isus ca Rege, iar Isus, ca Rege, i-ar fi răscumpărat pe oameni din implicarea lor romană, dacă ar fi învățat căile Lui. Evreii și alții care au îmbrățișat legea desăvârșită a libertății, stabilită de guvernarea slujitorilor rânduiți de Isus, au ajuns să fie cunoscuți în istorie drept creștini; iar cei care L-au denunțat pe Isus ca Rege și au continuat în apostazie au fost cucerți și distruși la căderea Ierusalimului. A avut loc un exod la distrugerea Ierusalimului și în timpul multor persecuții împotriva urmașilor lui Hristos. Acești oameni pe care îi numim creștini erau în mare parte evrei și israeliți, dar și alții, care au format Împărăția politică a lui Isus și, prin urmare, a lui Dumnezeu pe pământ. Împărăția Lui era unică în istorie, pentru că nu era ca împărățiile neamurilor. Este adesea trecută cu vederea deoarece puțini știu cum arată Împărăția Cerurilor. Există facțiuni care nu ar vrea să fie înțeleasă cu adevărat Împărăția lui Dumnezeu pe pământ, și de aceea aleg să o păstreze ca un „Mister.”^[39]

Evreii și alții care au îmbrățișat legea desăvârșită a libertății, stabilită de această guvernare a slujitorilor rânduiți de Isus, au ajuns să fie cunoscuți în istorie drept creștini. În timp ce cei care L-au denunțat pe Isus ca Rege, spunând că n-au alt împărat decât Cezar, și au continuat în apostazie, au fost cucerți și distruși la căderea Ierusalimului. Urmășii lui Hristos, cunoscuți drept creștini, aveau să fie persecutați mai târziu când au refuzat să se înscrie în sistemele de bunăstare administrate prin templele Romei.

În *The Rise and Fall of the Roman Empire* a lui Gibbon, el a lăudat „uniunea și disciplina republicii creștine.” El a arătat, de asemenea, că „treptat a format un stat independent și în creștere în inima Imperiului Roman.”

Romanii știau ce este o republică, după ce formaseră una în anul 500 î.Hr., când i-au alungat pe regii tarquinieni. Ei au modelat-o după patriarhii timpurii ai lui Israel. Cuvântul „Republică” vine din idiomul latin *Libera Res Publica*, „**liber de lucrurile publice.**”

Republică vs. Democrație

Dar, vai, așa cum istoria se repetă, și ei au ajuns în cele din urmă sub o stăpânire de tip regal.

În anul 29 î.Hr., Gaius Octavianus a mășăluit în Roma ca salvator al Republicii și a primit titlul de Augustus din partea Senatului. Apoi i-a fost acordată legal funcția de Imperator, sub forme și limitări constituționale, printr-un colegiu electoral compus din Senat, Părinții Conscripti sau *Conscripti Patres*. Imperator înseamnă „comandant suprem” [*Imperator, imperatoris* m., comandant suprem, Collins L.E. Dict. '62] al tuturor forțelor militare și navale, pentru o perioadă de zece ani. El putea stabili politica externă și încheia tratate. În fiecare an putea fi ales și consul (director executiv, *Princeps Civitatis*, Primul Cetățean sau Președinte; soția sa era *Principa Femina*, Prima Doamnă). Prin această funcție, *Encyclopaedia Britannica* îl numește Președintele Romei: „Astfel, republica a fost restaurată sub președinția «primului ei cetățean» (*princeps civitatis*).”^[40]

A treia funcție pe care a solicitat-o a fost ApoTheos (literal „inițiatorul dumnezeilor,” adică cel care numește magistrați). Fiecare dintre aceste funcții necesita depunerea unui nou jurământ obligatoriu de oficiu.

Augustus, ca Imperator, a renunțat la funcția de consul al Romei timp de aproape 18 ani, în timp ce soluționa conflicte ca un fel de combinație între o forță NATO, ONU și armată a SUA, toate la un loc. El a menținut prosperitatea bancară, comercială și economică în întreaga lume și a primit mari laude și adorare pentru aceste realizări.

Astăzi, președintele Statelor Unite este Comandantul Suprem al armatei — un împărat. Ca „prim cetățean,” el este directorul executiv numit Președinte. De asemenea, el poate numi judecători federali în întregul imperiu federal, care apoi stau ca *theos* — judecători sau dumnezei — peste cetățenii săi.

„«Dreptul civil», «dreptul roman» și «dreptul civil roman» sunt expresii convertibile, însemnând același sistem de jurisprudență.”^[41]

Dumnezeii Statelor Unite

Bine ați venit din nou la Roma.

În Vechiul Testament, cuvintele „dumnezei” și „Dumnezeu” sunt traduse dintr-un singur cuvânt, **elohiym**, **la plural**. *Elohiym* este definit ca și „conducători, judecători” și este „ocazional aplicat ca titlu de deferență magistraților,” iar în Noul Testament cuvântul „Dumnezeu” este tradus din grecescul *theos*, care în mod figurat înseamnă „magistrat.” Verifică concordanța.

A înțelege că, pe vremea lui Hristos, te adresai unui **judecător** dintr-o curte ebraică, romană sau grecească drept „**dumnezeu**” ar trebui să schimbe complet modul în care citești Bibliile moderne.

Împărații erau adesea numiți dumnezei folosind termenul Apo Theos. Aceasta nu pentru că cineva credea că ei au creat cerul și pământul, ci pentru că erau magistratura supremă și conducătorii poporului, numind judecători în întregul imperiu.

Dumnezeii Statelor Unite sunt asemenea dumnezeilor Romei, care erau aleși de „dumnezeii numitori.”

Președintele Statelor Unite primește, de asemenea, această funcție sau acest titlu. Nu o citim întotdeauna în forma ei greacă, dar o putem face.

Nu este chiar atât de ciudat să ne gândim la împărații romani ca la dumnezei, când realizăm că însuși George Washington a fost zeificat pe tavanul domului Capitoliului. „Deasupra ochiului Domului, la 180 de picioare deasupra podelei, se întinde o pictură alegorică gigantică realizată de artistul italian Constantino Brumidi. Pictura înfățișează *Apoteoza*, sau *glorificarea*, lui George Washington. În jurul lui Washington, în cercuri ample, se află figuri delicat colorate — unele de aproximativ 15 picioare înălțime. Ele includ zei și zeițe [printre care Ceres, Vulcan, Mercur, Neptun, Minerva și cele 13 zeițe ale statelor], prezentate ca protectori ai idealurilor și progresului american.”^[42]

Chiar și un site guvernamental face referire la această pictură ca ridicându-l pe Washington la „rangul de zeu.”^[43] Statuile lui Augustus îl onorau ca simbol național, dar abia atunci când i-au dat puterea de a numi judecători conducători în curțile imperiale a devenit un *dumnezeu* peste „*dumnezeii cei mulți*.”

Astfel, câinele se întoarce la vărsătura lui, porcul la noroi, iar istoria se repetă. Isus a venit să ne răscumpere în duh și în adevăr.

„Atunci se duce și ia cu el alte șapte duhuri mai rele decât el; intră înăuntru și locuiesc acolo; și starea de pe urmă a omului acelaia ajunge mai rea decât cea dintâi. Tot așa va fi și cu acest neam viclean.” (Matei 12:45)

Istoria s-a repetat din nou și am fost dați în robie. Răscumpărarea lui Isus este încă valabilă în lume astăzi, atât în duh, cât și în adevăr, dar omul trebuie să bată și ușa i se va deschide.

„Răscumpărarea este eliberarea de sub puterea unei stăpâniri străine și bucuria libertății rezultate. Ea implică ideea de restaurare către Cel care posedă un drept sau interes mai fundamental. Cel mai bun exemplu de răscumpărare în Vechiul Testament a fost eliberarea copiilor lui Israel din robie, de sub stăpânirea puterii străine din Egipt.”^[44]

la acum în considerare cuvântul „*dumnezeu*,” văzându-l ca o funcție, și faptul că oamenii pot alege dacă să aibă sau nu alți **dumnezei** înaintea lor.

Dacă oamenii fac astfel de alegeri nechibzuite, atunci Dumnezeu îi poate ține responsabili față de dumnezeii pe care și i-au ales singuri.

„Să nu hulești pe dumnezei și să nu blestemi pe conducătorul poporului tău.” (Exod 22:28)

Cuvântul grec pentru *dumnezeu* poate apărea ca *Theos*, *Theon* sau *Theoi*. Greaca și latina sunt limbi flexionare și au terminații diferite în funcție de rolul cuvântului în propoziție. Aceasta nu schimbă sensul cuvântului. Cazul gramatical sau rolul diferit într-o propoziție produce o terminație diferită. „*Dumnezeul*” îți spune ceva, dar pot vorbi despre „*dumnezeul*” amaleciților sau „*Dumnezeul*” lui Avraam. Poți adăuga articole sau crea expresii, dar sensul cuvântului rămâne același: „*judecător conducător*.” În Biblie, el era folosit zilnic pentru a desemna o persoană care avea **puterea de a decide binele și răul pentru tine**.

Nu ar trebui să facem *dumnezei* din oameni, dar adesea o facem atunci când încheiem legăminte cu oameni și cu „*judecătorii lor conducători*,” de obicei pentru beneficii sau protecție promise, prin cerere, jurământ și participare la scheme de asistență socială.

„Dumnezeii cetății”

„În vremea aceea s-a născut Moise, care era nespus de frumos [ἀστεῖος τῷ θεῷ (*asteios tō theō*)], și a fost crescut trei luni în casa tatălui său. Iar când a fost lepădat, fiica lui Faraon l-a luat și l-a crescut ca pe fiul ei.” (Fapte 7:20–21)

Ce înseamnă „*nespus de frumos*?”

„*Frumos*” provine din cuvântul *asteios*, care, în forma sa originală, vine din *astu* (cetate). Aici este o formă care înseamnă „*al cetății*” sau ținând de *autoritatea civilă a guvernării*.

Acest cuvânt este folosit în Biblie doar cu referire la Moise, dar există un alt cuvânt grecesc în text care este o cheie pentru înțelegerea autorului în acest context. „*Nespus*” este tradus din cuvântul grec *theos*. Din cele peste 1300 de apariții ale acestui cuvânt în Noul Testament, el este tradus ca *Dumnezeu* sau **dumnezei**. Da, Moise era un *dumnezeu* și avea puterea de a domni peste frații săi cu judecată executorie, ca un *dumnezeu al cetății*.^[45]

Tot ce înseamnă *dumnezeu* sau **dumnezei** este că avea dreptul să judece și să conducă potrivit acestei autorități. *Theos* înseamnă „*judecător conducător*” și era folosit zilnic în tot imperiul ca formă de adresare pentru judecătorii numiți ai Romei. Același lucru se poate spune despre judecătorii lui Israel din vremea lui Isus, care erau de asemenea adresați ca *dumnezeu*.

Moise avea dreptul să judece, dar nu a dorit să-l exercite, pentru că disprețuia forța necesară unei asemenea puteri și a fugit de ea, așa cum ar fi trebuit să facă Lameh și Cain. Aceeași respingere a puterii asupra altora a fost calea pe care Isus și Petru au învățat și au umblat. Când soțul și soția care au mințit cu privire la pământul pe care l-au vândut au adus banii la Petru, el nu i-a pedepsit. Erau banii lor, îi puteau păstra, dar au mințit și au fost pedepsiți de Duhul Sfânt, nu de Petru, pentru că el nu putea acționa ca „*mai-marii neamurilor*,” așa cum ar fi fost pedepsit cineva care ar fi trișat la impozite. Și Moise a arătat aceeași reținere sfântă în cazul lui Datan și Abiram, care ar fi putut fi judecați de Moise, dar el a lăsat judecata în seama lui Dumnezeu Tatăl, căci „*răzbunarea este a Mea, zice Domnul*.”

În *dumnezei* pot avea oamenii încredere, dar trebuie întotdeauna să întrebăm: **în care Dumnezeu?** Căci sunt **dumnezei mulți**.

„Dar pentru noi nu este decât un singur Dumnezeu, Tatăl, de la care sunt toate lucrurile și pentru care trăim; și un singur Domn, Isus Hristos, prin care sunt toate lucrurile și prin care trăim.” (1 Corinteni 8:6)

Nu ar trebui să acceptăm niciun Dumnezeu sau tată înlocuitor pe pământ, ci numai pe Dumnezeu Tatăl, care este în ceruri. Totuși, oamenii se roagă altor oameni pentru mântuirea lor. Aceia sunt adesea oamenii care domnesc peste popor.

„*Poporul are întotdeauna un campion pe care îl pune peste sine și îl crește până la mărire... De aici și nu din altă parte izvorăște tiranul; când apare pentru prima dată, el este un protector.*”^[46]

Acești *protectori* se numesc adesea *binefăcători* și, prin bunăstarea pe care o oferă, îi prind pe mulți înapoi într-o formă de servitute, unde oamenii devin „*resurse umane*” consumate după bunul plac al despoților și tiranilor.

Acești binefăcători devin dumnezeii societății noastre, cărora ne rugăm pentru mântuirea noastră civilă și temporală. Deoarece beneficiile lor sunt oferite pe seama aproapelui nostru, prin exercitarea autorității acestor dumnezei, sufletele noastre sunt curând schimbate prin respingerea^[47] căii lui Dumnezeu a carității și iubirii, iar noi suntem readuși în robia Egiptului.

A fost practica oamenilor să inventeze religii, să le înconjoare cu ritualuri misterioase și doctrine complexe, cu scopul de a ne justifica egoismul și păcatul. În timp ce poftim bunurile aproapelui nostru prin intermediul guvernelor pe care le creăm cu propriile mâini, ne dăm singuri în mreaja^[48] pe care tot noi am țesut-o.

Mântuirea nu depinde de declarații goale de credință, de doctrine „de designer” care servesc interesului propriu sau de adorare prefăcută. Laudele noastre verbale sau melodice nu-L impresionează pe Dumnezeu.

„*Nu oricine Îmi zice: «Doamne, Doamne!» va intra în Împărăția cerurilor, ci cel ce face voia Tatălui Meu care este în ceruri.*” (Matei 7:21)

Hristos și apostolii Săi au fost împlinitori ai Cuvântului. Credința lor le-a dat motivație spirituală. Pentru a înțelege cum Hristos, apostolii Lui și Biserica Lui au întors lumea pe dos, poate fi nevoie să întoarcem pe dos unele dintre convingerile noastre religioase moderne — sau să le aruncăm cu totul.

„...s-au strecurat printre voi unii oameni rânduți mai dinainte pentru această osândă, oameni nelegiuți, care schimbă harul Dumnezeului nostru în desfrânare și tăgăduiesc pe singurul Stăpân și Domn, pe Isus Hristos.” (Iuda 1:4)

Ce ne spune Proverbe 23 când afirmă: „Când stai la masă cu un stăpânitor, gândește-te bine ce este înaintea ta; și pune-ți un cuțit la gât, dacă ești un om dedat la lăcomie. Nu pofti bucatele lui alese, căci sunt o hrană înșelătoare?”

Ce a vrut să spună Isus când ne-a spus să ne rugăm (să aplicăm) Tatălui nostru din ceruri și să nu numim pe nimeni „tată” pe pământ?

De ce Pavel, în Romani 11:9, a repetat avertismentul lui David din Psalmul 69:22: „Masa lor să li se prefacă într-o cursă, într-o capcană, într-o pricină de poticnire și într-o răsplătire?” David știa că „ceea ce ar fi trebuit să fie pentru bunăstarea lor va deveni o capcană.”

Împărăția lui Dumnezeu îi leagă pe oameni prin credință, speranță și caritate.^[49] Apostolii, asemenea lui Ghedeon,^[50] nu au vrut să domnească peste popor. Moise a scos poporul din robie, într-un loc unde **nu erau regi** care să exercite autoritate unii peste alții. Slujitorii lui Dumnezeu sunt conducători titulari ai unui popor aparte. Ei nu sunt ca Nimrod sau Cezar.

Edward Gibbon a lăudat „uniunea și disciplina republicii creștine” în cartea sa *The Decline and Fall of the Roman Empire* și a explicat că Biserica „a format treptat un stat independent și în creștere în inima Imperiului Roman.”^[51] Statul creștin era diferit.

Dacă creștinilor li s-ar fi spus: „Ascultați de guvern, căci Dumnezeu este Cel care l-a pus acolo. Nu există guvern pe care Dumnezeu să nu-l fi pus în putere,” atunci de ce au fost creștinii persecutați de guverne? De ce au fost acuzați că spun că există un alt împărat, unul numit Isus?^[52] Dumnezeu a instituit guvernarea apostolilor; omul a instituit guvernarea lui Cezar.

O provocare pentru religia modernă: [O amăgire puternică](#) ~3 min

„Dați tuturor ce sunteți datori să dați: cui datorați bir, dați birul; cui datorați vamă, dați vama; cui datorați teamă, dați teama; cui datorați cinste, dați cinstea. Să nu datorați nimănui nimic, decât să vă iubiți unii pe alții; căci cine iubește pe altul a împlinit Legea.” (Romani 13:7–8)

De ce îi datorezi ceva lui Cezar? Cum se face că ești sub bir, când Proverbe 12:24 spun: „Mâna celor harnici va stăpâni, iar leneșii vor fi sub bir?”

Guvernele oamenilor sunt create de oameni. Puterea dreaptă a guvernării de a taxa poporul vine de la popor, prin consimțământ. Când glasul poporului a cerut un conducător care să domnească peste ei, în zilele lui Samuel, alegerea poporului a fost o respingere a lui Dumnezeu.

Poporul trăise fără astfel de binefăcători autoritari timp de secole,^[53] dar acum făceau rău și îl respingeau pe Dumnezeu, pentru că se săturaseră să-și asume responsabilitatea de a se proteja unii pe alții, de a-și iubi aproapele ca pe ei înșiși. Când poporul i-a cerut profetului Samuel să jure un conducător care să numească judecători, să facă legi și să-i conducă în luptă, acesta a fost un lucru rău, pentru că Dumnezeu a spus că îl respingeau pe El. Până atunci, bunăstarea poporului era îngrijită de popor și pentru popor, prin caritatea și speranța poporului.^[54] Bisericile făceau parte din acest sistem de slujire zilnică a nevoilor societății. Aceasta era religia curată:^[55] a-ți iubi aproapele ca pe tine însuși.

„Adevărații distrugători ai libertăților poporului sunt cei care răspândesc printre ei daruri, donații și beneficii.” — Plutarh

Omenirea a fost prinsă iar și iar de propria ei poftă nestăpânită și de lăcomia ei, de dorința de putere asupra aproapelui. Când John Wycliffe a introdus traducerea sa a Bibliei în 1382, el a scris: „Această Biblie este despre guvernarea poporului, de către popor și pentru popor.” A fost adesea tratat ca eretic, urmașii lui au fost arestați, iar după moartea lui trupul i-a fost dezgropat și ars.

„El era un vânător vestit înaintea Domnului; de aceea se zice: «Ca Nimrod, vânător vestit înaintea Domnului.»” (Geneza 10:9)

Cuvântul „vânător” provine din *tsayid*, care este mai des tradus „provizie, hrană, rezervă de hrană sau merinde.” Acest verset ar fi mai bine tradus în sensul că **Nimrod era un mare furnizor în locul Domnului**. Acest concept al binefăcătorilor care exercită autoritate este în linie cu mărturiile lui David, Pavel, Ioan și Isus, despre rugăciunea și mâncatul la mesele conducătorilor și despre a fi prinși de mesele care ar fi trebuit să fie pentru bunăstarea noastră.

„Căci știți bine că niciun curvar, niciun necurat, niciun om lacom, care este un idolatru, n-are parte de moștenire în Împărăția lui Hristos și a lui Dumnezeu.” (Efeseni 5:5)

Astăzi suntem învățați că este un lucru bun să apelăm la binefăcătorii autoritari care forțează contribuțiile și jertfele poporului, deși atunci când Saul a făcut aceasta a fost numit „nebur” de Samuel și un **călcător** al poruncilor Domnului Dumnezeului tău.^[56]

- Am făcut legăminte cu alți **dumnezei** și ne-am plecat înaintea lor, renunțând la drepturile cu care ne-a înzestrat Dumnezeu Tatăl creației noastre?
- Am fost prinși în slujirea acestor **dumnezei** care ne conduc pe noi și pe aproapele nostru, pentru că am dorit bunăstarea socială a beneficiilor lor oferite pe seama aproapelui?
- Prin negarea căilor lui Dumnezeu, am făcut **dumnezei din oameni**?

„Totuși M-ați părăsit și ați slujit altor dumnezei; de aceea nu vă voi mai izbăvi. Duceți-vă și strigați către dumnezeii pe care vi i-ați ales; ei să vă izbăvească în vremea necazului vostru.” (Judecători 10:13–14)

Toate aceste referințe la alți **dumnezei**, la **dumnezei mulți** și la **dumnezei slujiți** capătă o lumină nouă atunci când suntem dispuși să admitem că acești alți **dumnezei** sunt **judecători conducători** cărora le dăm putere, pentru că jurăm jurăminte și cerem beneficii de la ei. Aceasta nu este o idee nouă, așa cum am văzut, dar unii cer dovezi suplimentare.

„Într-un vechi vocabular ebraic, de William Robertson din Edinburgh, Eloah este redat ca Dumnezeu; iar unii, nu fără temei, îl interpretează ca însemnând propriu-zis un judecător (din Alah, a jura), deoarece ține de funcția judecătorului să-i lege pe alții prin jurăminte; și de aici numele este atribuit lui Dumnezeu, ca cel mai mare și mai slăvit judecător al întregii lumi; astfel Psalmul 82:1: Elohim (Dumnezeu) judecă în mijlocul Elohim (dumnezei sau judecători), care sunt numiți dumnezei, adică judecători, pentru că Îl reprezintă pe Dumnezeu pe pământ, ca slujitori și dregători delegați ai Săi între oameni.”^[57]

„Semnificația termenilor Elohim și Theos... se deduce că ființa sau ființele desemnate prin acest nume erau considerate a poseda calități și atribute care îi determinau pe supușii sau închinătorii lor să le venereze. De aici, spune el, termenul a fost aplicat regilor, magistraților, judecătorilor și altora cărora li se arată respect și care sunt priviți ca reprezentanți ai Divinității pe pământ.”^[58]

„Se pare că (Elohim) este al doilea ca demnitate doar după numele Iehova: după cum acel nume indică ființa esențială a Divinității, tot așa Elohim pare să indice puterea inerentă Divinității sau manifestarea acelei puteri asupra supușilor Săi.”^[59]

„Gramaticienii evrei, considerând că termenul Elohim este folosit în Scriptură pentru oameni aflați în putere și autoritate, în special pentru judecători, leagă acest sens de rădăcina Alah, a jura, observând că funcția și prerogativa specifică a judecătorilor și magistraților este administrarea jurămintelor. Această putere o consideră principiul de bază al judecății sau magistraturii... De aici spun că Elohim desemna judecători sau magistrați în general, iar prin excelență pe Dumnezeu; ca primul dintre toți judecătorii, căruia îi sunt subordonați toți ceilalți judecători și de la care își derivă autoritatea.”^[60]

Termenul *Elohim*: „...pare a fi atribuit într-un sens inferior îngerilor etc. — regilor, care au o putere mai mare decât supușii lor; magistraților, care au o putere mai mare decât cei care vin înaintea lor pentru a obține hotărârea pricinilor și aplicarea legilor; și prinților sau oamenilor de rang, fie în funcție sau nu, care posedă putere și influență prin bogăția lor.”^[61]

Dumnezeii sumerieni ai asistenței sociale

Închinarea la vechii dumnezei ai Sumerului a fost promovată de New York Times,^[62] unde laudă „cetatea-stat a bunăstării,” susținând că în acea societate civilă „munca era o datorie, dar securitatea socială era un drept.” Aceasta era personificată de zeița Nanshe, „prima adevărată regină a bunăstării,” imortalizată într-un imn ca binefăcătoare care „îl ia pe refugiat în poala ei, găsește adăpost pentru cei slabi.”

Sistemul sumerian de scriere cuneiformă, încă din jurul anului 3000 î.Hr., a permis dezvoltarea directă a invenției și consolidării unei societăți civile. Cele mai vechi documente găsite într-un oraș sumerian, Erech, consemnau contabilitatea administrativă a unei birocrății civile, alături de tot mai multe legi civile necesare pentru a reglementa acea birocrăție în creștere și cetățenii dependenți de ea.

A existat și o creștere a educației, dovedită de manuale școlare descoperite la Shuruppak, datate în jurul anului 2500 î.Hr. Încă de timpuriu există dovezi că se predau subiecte variate, inclusiv arhitectură, medicină, metalurgie, matematică, botanică, zoologie, geografie și mineralogie, precum și literatură. Această producție literară în civilizația mesopotamiană nu a fost *prima încercare a omului de a exprima viața, valorile ei și sensul ei prin ficțiune și artă*, dar este una dintre cele mai timpurii mărturii scrise care au supraviețuit și pe care le-am descoperit. Adesea, ei doar consemnau cultura și simțul legăturilor sociale virtuozitate ale înaintașilor lor, pe care le lăudau, iar tăblițele de lut au fost mai „rezistente” decât alte suporturi.

Drepturile individuale s-au născut odată cu Legea Naturală, de aceea Geneza începe cu un Creator și cu crearea omenirii. Dreptul civil este legea pe care oamenii și-o fac pentru ei înșiși și a prezentat adesea un conflict între aceste legi civile și libertatea religiei. Aici vedem o „luptă amară pentru putere între templu și palat — «biserică» și «stat» — cu cetățenii... luând partea templului,” din cauza dependenței lor de mesele civile și „delicatesele” conducătorilor, prin sistemele lor de caritate legală.

În timpul domniei lui Urukagina^[63] a existat opoziție față de „bogăția și criminalitatea *tamkarum* (negustori-cămătari)” care îi înrobiseră pe oameni. În documentele istorice cuneiforme „găsim cuvântul «libertate» folosit pentru prima dată în istoria înregistrată a omenirii; cuvântul este *amargi...*,” care poate fi tradus literal „întoarcere la mamă” sau la pântecul ei^[64] — o idee ce sugerează comentariile lui Isus despre nașterea din nou.

Termenul *ama-argi* sau *ama-gi*, în scrierea cuneiformă, a produs ideea de „libertate,” precum și de „eliberare” (*manumisiune*), „scutire de datorii sau obligații,” „revenire la o stare anterioară” (akk. *anduraāru*).^[65] Acea libertate se găsea doar în împărăția lui Dumnezeu și în neprihănirea Lui.

Citind literatura sumeriană păstrată în aceste tăblițe cuneiforme, observăm că oamenii căutau pe *cineva* care să-i salveze de „natura lor animalică.” Deoarece acea *natură animalică* se manifesta adesea prin lipsa uneia sau mai multor virtuți social dorite, poveștile lor includeau adesea personaje sau eroi care aveau o abundență a acestor virtuți. Acești *dumnezei* sumerieni identificați în tăblițele de lut erau oameni care mâncau, beau, dormeau, se căsătoreau și aveau copii, dar adesea excelau într-una dintre virtuțile pe care sumerienii le prețuiau și le lăudau.

Sumerienii, akkadianii și babilonienii din Mesopotamia aveau „**dumnezei mulți**,” descriși în epele lor ca oameni, ca regi înțelepți care trăiesc vieți, sunt plânși la moarte și uneori sunt imortalizați, precum lamentația lui Iștar^[66] pentru oamenii care au pierit în marele potop al lui Utnapiștim.^[67]

Rege sau fără rege

Ghilgameș, regele din Uruk^[68] și erou sumerian, este menționat într-o versiune a *Cărții Urișilor* găsite la Qumran. Ca epopee eroică, ea nu este doar literatură, ci o poveste despre lupta fiecărui om între dorințele virtuozitate și natura animalică: Ghilgameș a făcut lucruri mari pentru națiune, dar și împotriva poporului, căci puterea lui l-a făcut un despot pentru mase.^[69]

Cetățenii „au strigat către cer” la *zeul cerului*, Anu, care ar fi sugerat o diviziune sau un echilibru al puterii trimițându-l pe Enkidu să-l țină în frâu pe Ghilgameș; dar, în cele din urmă, ei devin aliați — lucru pe care îl vedem în orice sistem cu două partide. Problema reală este mult mai adâncă, în inima și sufletul poporului.

A existat și o încercare de a supune sau „încătușa” Leviatanul unei birocrății care a dezvoltat o viață și o tiranie proprie. În coloniile americane, nu bătrânul rege George al III-lea era cel care „mânca substanța poporului,” ci „roiurile de funcționari,” care, asemenea lăcustelor, sunt propria lor plagă. Așa cum spunea judecătorul William O. Douglas, noul rege George, cel care face un guvern despot, este birocrăția lui vastă.^[70]

Când examinăm povestea adevărată a lui Moise și, cu atât mai mult, a lui Isus Hristos și a Căii, găsim elemente ale lumii lor pe care nu le regăsim în ceea ce a ajuns până la noi ca *Epopeea lui Ghilgameș*.

Legăminte și constituții

Desigur, Biblia lui Moise ne spune, în Deuteronom 17, ce ar trebui pus într-o „constituție” ca să țină în frâu orice împărat. Dar înainte de aceasta, el și-a dat [12 Reguli pentru viață](#).

În 1 Samuel 8 suntem avertizați ce fel de rege va deveni^[71] orice om care primește o asemenea putere de la popor. Ce s-ar întâmpla dacă poporul ar dori chiar un rege care să ofere protecție — ceea ce vedem la regele Saul, care imediat, în mod nechibzuit, alege să forțeze o jertfă — și ceea ce vedem, desigur, la regele Ghilgameș.^[69]

Dar dacă stăm și la mesele belșugului, „delicatesele” pe care le servesc acești conducători vor deveni „o cursă și o capcană” și o piatră de poticnire a răsplătirii, după cum spun Pavel și David.

Moise punea în rândul său un sistem diferit de asistență socială, prin altare vii de piatră, fără reglementările de drept civil ale statelor de bunăstare din Ur sau Sumer, ci mai degrabă în tradițiile lui Avraam și Abel. Acest sistem includea o împărțire a puterii, deoarece toată asistența socială era asigurată prin daruri de bunăvoie, prin caritate și iubire, așa cum a poruncit Isus Hristos. Aceasta era contrar practicilor lacome văzute în Corbanul fariseilor, instituit de guvernarea civilă a lui Irod.

Avraam, Moise și profeții, precum și Ioan Botezătorul, Isus și avertismentele apostolilor sunt cu toții de acord și sunt contrare căii lui Cain, Nimrod, Sodoma, Faraon, Cezar și „socialiștilor” precum FDR, și oportuniștilor care caută putere precum LBJ, sau chiar comuniștilor precum Cloward și Piven, ori Marx și Mao.

Același conflict se joacă în orice societate: încrederea în bunăstarea individuală sau personală versus bunăstarea comunală; încrederea în prietenie versus izolarea culturală; bunăstare personală versus bunăstare comunală; și ce fel de actori sociali ar trebui să devină cetățenii americani. Privită astfel, reforma Social Security este probabil intratabilă, în absența unui consens politic privind principiile morale fundamentale. Hardy și Hazelrigg au scris această carte, spun ei, pentru că își doresc o dezbatere mai bună despre Social Security.^[72]

Zeița bunăstării

Sumerul a instituit într-adevăr un sistem de asistență socială pentru a-și susține cetățile-stat, în care dreptul la bunăstare socială era un *drept* într-un sistem civil, simbolizat de zeița Nanshe (vezi și Nanse, Nassi, Nazi),^[73] care a fost immortalizată în literatura lor și într-un imn antic ca binefăcătoare.

Imn de laudă către zeița Nanshe^[74] „Cea care cunoaște pe orfan, cea care cunoaște pe văduvă,
Cunoaște asuprirea omului asupra omului, este mama orfanului,
Nanshe, cea care îngrijește de văduvă,
Care caută ... dreptate ... pentru cei mai săraci,
Regina ia refugiatul în poala ei,
Găsește adăpost pentru cei slabi.”^[75]

Nanshe^[74] era considerată o „divinitate tutelară” a dreptății sociale și a asistenței sociale. Ea a fost una dintre cele mai vechi zeițe tutelare cunoscute ale orașelor mesopotamiene, alături de Nisaba, Ezina, Inanna din Uruk și Inanna sau Iștar. O putere civilă esențială pentru funcționarea acestor sisteme de bunăstare provenea de la tatăl ei, Enki, care i-a conferit atribuții tutelare sub autoritatea sa civilă.

Ca protectoare și binefăcătoare a diferitelor grupuri defavorizate — precum orfanii, văduvele sau persoanele aparținând gospodăriilor îndatorate — aceste zeițe furnizau bunăstare prin ceea ce poate fi identificat clar drept *birocrăție civilă* în orașul mesopotamian. Un text administrativ enumeră rații de cereale pentru o văduvă alături de cerealele destinate clerului lui Nanshe, care administra ajutorarea acestor nevoiași.^[76]

Trezoreria lui Marduk

Unul dintre cele mai mari temple, sau zigurate, din Mesopotamia era dedicat lui Marduk și conținea o statuie de aur a acestuia, cântărind aproximativ 2.270 kg (5.000 de livre). Reacția inițială a multora este să considere acest fapt o formă de idolatrie, similară vițelului de aur. Deși asemănătoare, trebuie să știm că templul funcționa și ca *bancă națională*, adăpostind fondurile de rezervă ale întregii națiuni. Aurul care ar fi trebuit să se afle în pungile și buzunarele individuale ale oamenilor se afla acum în întregime sub controlul preoților Gala (sumerian: 𒂗𒂗𒂗) sau Kalu (akkadian) ai zeiței Inanna.

Un număr mare de preoți îndeplineau numeroase sarcini, implicând atât ritualuri, cât și servicii religioase, în administrarea templului, care funcționa ca instituția economică centrală pentru distribuirea cerealelor — în principal orz — și pentru furnizarea bunăstării sociale a economiei sumeriene. Acest control central a conferit preoțimii o influență și o putere considerabile.

Acești preoți administrau și gestionau producția, depozitarea și, cel mai important, distribuirea bunurilor esențiale, în special a cerealelor.

Aceste temple nu erau doar bănci naționale, ci acționau și ca mari depozite pentru surplusurile de cereale, asigurând rezerve alimentare în caz de recoltă slabă sau foamete; ele ofereau „o formă de securitate socială pentru populație.”^[77]

Dumnezeii socialismului

Sistemele de guvernare mesopotamiene erau sisteme de „socialism teocratic,” care își extindeau autoritatea și reduceau capacitatea oamenilor de a se opune acelei puteri. Centrul acestor sisteme se afla în funcția templelor guvernamentale, care ofereau o gamă largă de servicii, inclusiv lucrări publice precum diguri și canale de irigație, finanțate prin contribuțiile oamenilor sub formă de investiții sau taxe.

Asemenea templelor Egiptului faraonic, ele furnizau și distribuiau provizii alimentare, împărțite celor nevoiași, toate acestea fiind administrate de o clasă puternică de preoți-birocrați.

Modelul acestor proto-state și al statului modern al bunăstării este caritatea legală prin forme de religie publică sau religie civilă, care oferă o plasă de siguranță socială prin contribuții impuse. Acest lucru conduce la legăturile robiei Egiptului, în care o parte din munca ta nu-ți mai aparține și îi leagă pe oameni în eroarea lui Balaam și a nicolaiților.

Religia Curată a creat legături sociale similare, dar numai prin daruri de bunăvoie. Aceste sisteme au fost respinse și chiar condamnate de oameni precum Moise din Exod și Isus și urmașii Lui ai Căii. Aceste sisteme de asistență socială erau „o cursă și o capcană,” potrivit lui David și Pavel, deoarece mesele bunăstării sociale oferite prin Stat erau considerate practici lacome, administrate de oameni care exercită autoritate unii peste alții; ni s-a spus să nu fim așa, iar orice astfel de sistem de caritate legală era, prin urmare, idolatrie.^[78]

Multe guverne moderne își sporesc sau centralizează puterea deoarece masele, obișnuite cu bunăstarea statului și cu formele sale de religie civilă, finanțate prin contribuții impuse membrilor săi înregistrați, sunt atrase de promisiunea unor drepturi, a unei „pâini gratuite” sau a unei bunăstări sociale — ceea ce a fost numit delicatesele acestor conducători.

Alternativa era o rețea de caritate fierbinte, promovată de Moise și de Isus Hristos, care îi eliberează pe cei captivi, în contrast cu caritatea legală a statului, care degradează masele și le supune într-o capcană a robiei, în timp ce împuternicește conducători și tirani.

Iulius Cezar a instituit daruri, gratificații și beneficii finanțate — pâine gratuită pentru poporul Romei — pe cheltuiala aproapelui, prin templele guvernamentale; acestea aveau să conducă la *declinul și căderea* Romei. Suntem avertizați cu privire la aceste practici atât în Vechiul, cât și în Noul Testament, de toți profeții, precum și de istorici și poeți; însă Biserica modernă adesea nu are ochi să vadă, căci conștiința îi este arsă și se află adesea sub o [amăgire puternică](#).

În vremuri mai recente, FDR a instituit [New Deal](#), iar LBJ [Great Society](#), care conduc în prezent la aceeași degradare a poporului și la un declin corespunzător al legăturilor sociale, la căderea "[Religiei Curate](#)" și la pierderea libertății.

Religia secularismului

Secularismul a pus stăpânire pe mintea oamenilor atunci când am schimbat definiția religiei, iar masele s-au așezat să mănânce la masa carității legale.

„Socialismul teocratic” al statului socialist modern este o formă de [religie publică](#), pe care oamenii o primesc *atunci când nu mai au religie* — o religie care începe cu practici lacome și cu o îndepărtare de Religia Curată, prin doctrine nesănătoase și o apostazie a sofismului. În centrul templelor guvernamentale se află o birocrație vastă, administrată de o clasă puternică de funcționari, care oferă servicii asemănătoare celor ale vechilor preoți, dar cu puțină sau fără moralitate guvernantă.

Modelul acestor proto-state se regăsește în guvernele moderne, unde puterea este sporită sau centralizată deoarece oamenii devin dependenți de stat și de formele sale de religie civilă, care impun contribuții obligatorii membrilor săi înregistrați, cu promisiunea unor drepturi, oferind o formă de „pâine gratuită” sau asistență socială — ceea ce a fost numit delicatesele acestor conducători.

Alternativa era o rețea de caritate fierbinte, promovată de Moise și de Hristos, care îi eliberează pe cei captivi, spre deosebire de caritatea legală a statului, care degradează masele în timp ce împuternicește conducători și tirani.

Augustus Cezar și mulți dintre împărați au extins acest sistem al pâinii gratuite în Roma, prin templele guvernamentale, ceea ce a dus la *declinul și căderea ei*.

Din nou, caritatea legală a lui FDR, instituită prin *New Deal* și extinsă de LBJ prin *Great Society*, promovată de Cloward și Piven, a pus mari segmente ale societății pe o cale care a creat un apetit pentru beneficii și pentru delicatesele oamenilor care exercită autoritate. Acest lucru, desigur, a degradat și degradează în prezent poporul până la starea de „sălbatici desăvârșiți,” dar și în marfă, și va blestema copiii prin datorie. Nu numai că va spori legăturile robiei, dar va provoca și un declin al legăturilor sociale, o cădere din Religia Curată și o pierdere a libertății.

Note

^{1†} 2962 ~κύριος (*kurios*) \@koo'-ree-os\@ din *kuros* (supremație); TDNT-3:1039,486; {vezi TDNT 418} subst. masc.

Traduceri KJV: Domnul 667, stăpân / domn 54, stăpân 11, domnule 6, Domnule 6, diverse 4; total 748

1) cel căruia îi aparține o persoană sau un lucru, asupra căruia are puterea de a decide; stăpân, domn

1a) posesorul și dispunătorul unui lucru

1a1) proprietarul; cel care are control asupra unei persoane, stăpânul

1a2) în stat: suveranul, prințul, conducătorul, împăratul roman

1b) titlu de onoare care exprimă respect și reverență, cu care slujitorii își salută stăpânul

1c) acest titlu este atribuit lui: Dumnezeu, Mesia

- Pentru sinonime, vezi intrarea 5830.

^{2†} Exod 23:2 „Să nu urmezi mulțimea ca să faci rău; și să nu mărturisești într-o pricină plecând după cei mulți, ca să strâmbi judecata.”

Proverbe 1:10–14 „Fiule, dacă păcătoșii vor să te amăgească, nu te lăsa. Dacă zic: «Vino cu noi, să stăm la pândă ca să vărsăm sânge, să ne ascundem fără pricină împotriva celui nevinovat; să-i înghițim de vii ca Locuința morților, întregi, ca pe cei ce se pogoară în groapă; vom găsi tot felul de bogății scumpe, ne vom umple casele cu pradă; aruncă-ți soarta cu noi, să avem cu toții o singură pungă.»”

^{3†} Exod 34:14–15 „Căci să nu te închini înaintea altui dumnezeu; căci Domnul, al cărui Nume este Gelos, este un Dumnezeu gelos; ca nu cumva să faci legământ cu locuitorii țării și ei să curvească după dumnezeii lor, să aducă jertfe dumnezeilor lor, și cineva să te cheme și să mănânci din jertfa lui.”

^{4†} Afirmatia Evangheliilor potrivit căreia Isus „învăța ca unul care are autoritate” (Matei 7:29) trebuie înțeleasă într-un sens precis juridic și constituțional, deoarece autoritatea lui Isus consta în capacitatea Sa de a redefini, în mod legitim și coerent, termenii fundamentali care structurau ordinea socială, juridică și religioasă a lumii antice, termeni care fuseseră deja deturnați semantic de elitele politice și religioase pentru a-și conserva puterea. Această restaurare a limbajului producea efecte concrete și verificabile: elibera oameni din relații de dependență, obligație și constrângere, motiv pentru care era percepută drept periculoasă.

În centrul învățării Sale se află noțiunea de Împărăție a lui Dumnezeu, redată în ebraică prin *malkuth* și în greacă prin *basileia*, termeni care desemnează în mod constant o jurisdicție activă, o ordine de guvernare și o sferă de autoritate, nu o realitate pur interioară sau exclusiv cerească. În contextul secolului I, a vorbi despre o „împărăție” însemna a vorbi despre cine are dreptul de a governa, de a judeca și de a pretinde loialitate. Isus nu anunță o emoție religioasă, nici o evadare escatologică din lume, ci proclamă existența unei ordini de guvernare alternative, care nu funcționează după modelul „împărățiilor neamurilor” ce domină prin coerciție. Ulterior, acest termen a fost spiritualizat deliberat tocmai pentru a fi neutralizat politic și juridic, astfel încât să nu mai concureze structurile existente de putere.

În mod similar, termenul *ekklesia*, folosit de Isus pentru a desemna comunitatea Sa, era un termen civic și juridic bine definit, care desemna adunarea liberă a cetățenilor chemați să delibereze și să ia decizii în cadrul unei cetăți. Ekklesia nu era o instituție clericală, nici o clădire sacră, ci un corp viu de persoane responsabile colectiv. Prin utilizarea acestui termen, Isus se poziționează explicit în afara structurilor coercitive ale Sanhedrinului și ale templelor-stat și creează o comunitate cu capacitate reală de autogovernare. Prin sofistica ulterioară, acest termen a fost redus la sensul de „instituție religioasă,” lipsită de competență socială și juridică.

De asemenea, noțiunea de religie, exprimată în Noul Testament prin *thrēskeia*, este definită în mod explicit ca o practică socială concretă, legată de administrarea responsabilă a nevoilor celor vulnerabili, fără contaminare cu sistemele de putere ale lumii. În antichitate, religia nu era o chestiune privată, ci modul în care o comunitate își organiza obligațiile morale și sociale. Prin redefinirea religiei ca „credință interioară,” sofistica a permis statului să preia rolul de binefăcător prin mecanisme de caritate legală, înlocuind relațiile vii de responsabilitate cu sisteme impersonale de redistribuție coercitivă.

Interdicția lui Isus de a numi pe cineva „tată pe pământ” trebuie înțeleasă în același registru juridic. În lumea romană, *pater* nu desemna doar o relație biologică, ci sursa ultimă de autoritate, protecție și jurisdicție. A-L recunoaște pe Dumnezeu ca singur Tată înseamnă a refuza orice autoritate paternă substitutivă care revendică loialitate ultimă și care condiționează existența oamenilor prin beneficii sau protecție. Reinterpretarea acestui text ca simplă condamnare a mândriei personale a anulat complet dimensiunea sa juridică.

Aceeași claritate apare în denunțarea explicită a „Binefăcătorilor” (*euergetai*), termen oficial aplicat conducătorilor care exercitau autoritate și redistribuiau bunuri obținute prin taxe, datorii și muncă obligatorie. Isus nu respinge ajutorarea aproapelui, ci mecanismul juridic prin care ajutorul este transformat într-un instrument de dominare și dependență. Prin sofistica modernă, beneficiile au fost păstrate, dar costul lor moral și juridic a fost ascuns.

Libertatea (*eleutheria*), în învățătura lui Isus, nu desemnează autonomie arbitrară, ci capacitatea de a trăi responsabil sub suveranitatea directă a lui Dumnezeu, fără jurăminte, datorii și obligații impuse prin forță. Sofistica a redefinit libertatea ca drept acordat și garantat de stat, golind-o de conținut moral și transformând-o într-o concesie revocabilă.

În ceea ce privește Legea (*nomos / Torah*), Isus nu o abolește, ci o separă de tradițiile oamenilor și de ordonanțele coercitive, mutând-o din sfera instituțională în conștiința personală, ca lege scrisă în inimă. Această mutare subminează autoritatea sistemelor care își justifică puterea prin monopolul interpretării legii.

Prin urmare, ideile lui Isus erau revoluționare tocmai pentru că funcționau: ele produceau comunități capabile de ordine, solidaritate și responsabilitate fără regi, fără temple-stat și fără binefăcători autoritari. Din acest motiv, termenii pe care El i-a folosit au fost redefiniți, spiritualizați sau neutralizați de-a lungul secolelor, astfel încât oamenii să continue să rostescă aceleași cuvinte, dar să nu mai perceapă sensul lor juridic original. În acest context, avertismentul lui Isus privind „cheia cunoștinței” pierdute rămâne o constatare exactă a modului în care limbajul poate fi folosit pentru a împiedica accesul la adevărata eliberare.

^{5†} Atunci când Isus vorbește despre „Binefăcători care exercită autoritate” (Luca 22:25) și interzice explicit numirea vreunui om drept „tată pe pământ” (Matei 23:9), El nu formulează simple îndemnuri morale privind modestia sau smerenia personală, ci face o delimitare juridică fundamentală între două ordini de guvernare incompatibile. Termenii folosiți de Isus sunt încărcăți de semnificație politico-juridică în contextul secolului I, iar înțelegerea lor este indispensabilă pentru definirea corectă a ceea ce Scriptura numește „neprihănirea lui Dumnezeu.”

În lumea greco-romană, termenul εὐεργέτης (*euergetes* – binefăcător) desemna un titlu public oficial, aplicat regilor, împăraților, magistraților sau patronilor civici care exercitau putere coercitivă asupra populației și care redistribuiau bunuri colectate prin taxe, tribut, datorii sau muncă obligatorie. Aceste redistribuiri erau prezentate ca acte de generozitate, deși ele proveneau dintr-un regim juridic de constrângere. Prin urmare, „Binefăcătorul” nu era o figură caritabilă voluntară, ci un administrator al unui sistem de guvernare care își legitima autoritatea prin beneficii acordate de sus în jos. Isus identifică explicit acest tip de autoritate ca fiind specific „neamurilor” și îl exclude din structura Împărăției Sale: „dar voi să nu fiți așa.”

În mod similar, noțiunea de „tată” în context juridic antic nu se limita la relația biologică, ci desemna sursa supremă de jurisdicție, protecție, identitate și loialitate. Titlul roman de *pater patriae* atribuit împăratului exprimă tocmai această realitate: suveranul este tatăl colectiv al poporului, iar poporul devine, prin extensie juridică, dependent de autoritatea sa. Când Isus poruncește să nu fie recunoscut niciun „tată pe pământ,” El interzice transferul suveranității personale și al dependenței juridice de la Dumnezeu către orice autoritate umană care pretinde rolul de protector, garant sau furnizor al existenței.

Aceeași logică se aplică termenului „dumnezei,” care în Scriptură este folosit frecvent pentru judecători, conducători și magistrați investiți cu puterea de a decide binele și răul pentru alții. Acești „dumnezei” nu sunt prezentați ca entități mitologice, ci ca titulari ai unei jurisdicții delegate sau uzurpate, care legiferează, judecă și constrâng conștiința oamenilor. A avea „alți dumnezei” înseamnă, din această perspectivă, a intra sub o altă ordine de drept, sub o altă autoritate suverană decât cea a lui Dumnezeu.

În acest cadru, „neprihănirea lui Dumnezeu” nu poate fi redusă la o stare morală interioară sau la un statut juridic abstract, ci desemnează însăși ordinea de guvernare a lui Dumnezeu, modul în care El exercită autoritatea asupra oamenilor și relațiilor dintre ei. Neprihănirea lui Dumnezeu este expresia unei suveranități care nu funcționează prin coerciție, confiscare sau dependență instituționalizată, ci prin responsabilitate personală, lege scrisă în inimă și relații libere întemeiate pe credință, speranță și caritate.

De aceea, afirmația că „dacă am ști cine sunt acești Binefăcători, Tați și dumnezei, am putea înțelege mai bine ce a vrut Isus să spună” are un sens strict juridic și epistemologic. Fără identificarea precisă a sistemelor de autoritate pe care Isus le contestă, neprihănirea lui Dumnezeu este inevitabil reinterpretată într-o formă compatibilă cu acele sisteme. Astfel, ea devine moralism privat, spiritualizare abstractă sau simplă conformare interioară, în timp ce structurile de guvernare bazate pe coerciție rămân neatînse.

În realitate, Isus contrapune neprihănirea lui Dumnezeu unei ordini juridice în care Binefăcătorii exercită autoritate, tații pământului revendică loialitate ultimă, iar „dumnezeii” decid prin forță binele și răul pentru alții. A căuta Împărăția lui Dumnezeu și neprihănirea Lui înseamnă, prin urmare, a ieși de sub jurisdicția acestor autorități substitutive și a trăi sub suveranitatea directă a lui Dumnezeu, fără intermediari coercitivi. Aceasta este dimensiunea revoluționară, dar funcțională, a învățăturii lui Isus, și cheia pentru înțelegerea corectă a Evangheliei Împărăției.

^{6†} 0430 אֱלֹהִים (*'elohiyim*, el-o-heem) plural al lui 0433 אֱלֹהִים (*'elowahh*), din 0410 אֵל (*'el*) subst. masc. plural {Vezi TWOT 93c} Traduceri KJV: Dumnezeu 2346, dumnezeu 244, judecător 5, DUMNEZEU 1, zeită 2, mare 2, puternic 2, îngeri 1, foarte mare / covârșitor 1, către Dumnezeu +04136 (1), dumnezeiesc 1; total 2606

1) (plural)

1a) conducători, judecători

1b) ființe divine

1c) îngeri

1d) dumnezei

- 2) (plural cu sens intensiv-singular)
- 2a) Dumnezeu, zeiță
 - 2b) ființă asemănătoare lui Dumnezeu
 - 2c) lucrări sau posesiuni speciale ale lui Dumnezeu
 - 2d) Dumnezeul (adevărat)
 - 2e) Dumnezeu

Analiza literelor ebraice din *Elohiym*

- א **Alef** – Tată-Fiu – început – paradoxul: Dumnezeu și Omul (boi) [putere, conducător, primul] – valoare numerică: 1
- ל **Lamed** – aspirația inimii, a învăța, a îndruma ca un păstor; are legătură cu ceea ce produce mâna (ט' *Yod-Dalet*) sau cu direcționarea prin toiaș, bici... asemenea limbii care poate îndruma. Valoare numerică: 30
- ה **Hey** – expresie, gând, vorbire, acțiune; manifestarea semințelor gândului și vieții [accentuare, jubilație, fereastră, gard] – valoare numerică: 5
- י **Yod** – punctul infinit al binelui esențial; scânteia divină ascunsă în ו (*Tet*); scânteia a duhului [mână închisă... faptă, lucrare, a face] – valoare numerică: 10
- מ **Mem** – izvor de apă, curgere, fântână a Înțelepciunii divine [masiv, copleșitor, haos] – valoare numerică: 40

Vezi și 03068 יהוה (*Yehovah*) și 0136 אָדֹנָי (*Adonay*) – Geneza 15:2.

⁷↑ Exod 21:6 „Atunci stăpânul să-l aducă înaintea judecătorilor; să-l ducă la ușă sau la stâlpul ușii și stăpânul să-i găurească urechea cu o sulă, și va sluji pentru totdeauna.”

Exod 22:8–9 „Dacă hoțul nu este găsit, stăpânul casei să fie adus înaintea judecătorilor, ca să se vadă dacă nu și-a pus mâna pe bunurile aproapelui său. În orice pricină de nelegiuire, fie pentru bou, pentru măgar, pentru oaie, pentru haină sau pentru orice lucru pierdut, despre care cineva zice: «Acesta este al meu», pricina ambelor părți să vină înaintea judecătorilor; și pe cine îl vor osândi judecătorii, acela să plătească îndoit aproapelui său.”

⁸↑ 2316 θεός (*theos*) \@theh'-os\@ de origine incertă; o divinitate, în special (cu 3588) Divinitatea supremă; TDNT-3:65,322; {vezi TDNT 305} subst. masc.

Traduceri KJV: Dumnezeu 1320, dumnezeu 13, dumnezeiesc 3, către Dumnezeu +4214 (2), diverse 5; total 1343

- 1) Dumnezeu sau zeiță; termen general pentru divinități
- 2) Dumnezeirea, *Trinitatea*
 - 2a) Dumnezeu Tatăl, prima Persoană a Trinității
 - 2b) Hristos, a doua Persoană a Trinității
 - 2c) Duhul Sfânt, a treia Persoană a Trinității
- 3) folosit despre singurul și adevăratul Dumnezeu
 - 3a) referitor la lucrurile lui Dumnezeu
 - 3b) planurile, interesele și cele ce I se cuvin
- 4) orice poate fi asemănat cu Dumnezeu sau Îl poate reprezenta într-un fel
 - 4a) reprezentantul sau locțiitorul lui Dumnezeu
 - 4a1) magistrați și judecători

⁹↑ Strong's Concordance

¹⁰↑ <https://www.blueletterbible.org/lang/lexicon/lexicon.cfm?t=kjv&strongsg=g2316>

¹¹↑ Termen latin pentru „maiestic,” „cel ce sporește” sau „venerabil.”

¹²↑ Soter – a fost folosit ca:

- titlu al zeilor: Poseidon Soter, Zeus Soter, Dionysos Soter, Apollo Soter, Athena Soteria etc.
- titlu al conducătorilor: Ptolemeu (Egipt, 323–283 î.Hr.), Antioh (281–261 î.Hr.) și Demetriu (161–150 î.Hr.) ai Imperiului Seleucid, Roma și alții
- titlu al eliberatorilor (*eleutherios*)
- titlu al lui Isus din Nazaret, în special în acronimul peștelui (*ΙΧΘΥΣ*)

¹³↑ Potestas, Imperium și Auctoritas ale guvernării lui Dumnezeu aparțin fiecărei familii, în pater familias, acolo unde Dumnezeu a rânduit să fie. Dumnezeu a avertizat că dorința de a avea putere asupra altora își va aduce propria pedeapsă.

Potestas, Imperium și Auctoritas se transmit din generație în generație, dacă tatăl natural nu vinde acel drept prin jurămintele, obligații consimțite și datorii; în acest caz, copiii nu vor moșteni acele lucruri care aparțineau tatălui.

¹⁴↑ În contextul Republicii romane, termenii *office*, *munificence*, *auctoritas* și *gens* desemnează realități juridice și sociale distincte, dar interconectate, prin care puterea era exercitată și legitimată. Prin *office* (lat. *officium*) nu se înțelege un spațiu administrativ sau o ocupație privată, ci o funcție publică recunoscută de dreptul roman, investită cu competențe precise și exercitată în numele *res publica*. Magistraturile republicane erau *officia*, adică poziții temporare de autoritate, menite inițial să limiteze acumularea de putere într-o singură persoană. Cu toate acestea, concentrarea treptată a mai multor *officia* în aceleași mâini a generat temeri legitime privind centralizarea autorității și subminarea caracterului republican al guvernării.

Munificence desemnează practica prin care deținătorii de funcții sau membrii elitelor ofereau bunuri și servicii publice — hrană, jocuri, construcții, donații — către populație. Departe de a fi o formă de caritate voluntară, munificența funcționa ca un mecanism politic de legitimare a puterii, prin care redistribuirea resurselor colectate prin impozite, tribut sau exploatare era prezentată ca generozitate personală. Această practică crea relații de dependență și loialitate, consolidând autoritatea celor care se prezentau drept binefăcători ai poporului, chiar dacă beneficiile acordate proveneau dintr-un sistem coercitiv.

Termenul *auctoritas* ocupă un loc central în înțelegerea puterii romane. Spre deosebire de *potestas*, care desemnează puterea coercitivă formală, *auctoritas* reprezintă prestigiul juridico-moral și recunoașterea socială care conferă capacitatea de a influența deciziile, de a defini normele și de a orienta judecata publică. Senatul roman, de exemplu, își exercita influența în principal prin *auctoritas*, iar nu prin forță directă. Centralizarea acestei autorități în mâinile câtorva indivizi sau instituții echivala cu monopolizarea dreptului de a defini binele, răul și ordinea socială.

În fine, *gens* desemnează structura familială extinsă, recunoscută juridic, care includea mai multe ramuri descendente dintr-un strămoș comun și care beneficia de continuitate legală, religioasă și politică. *Gens* nu era doar o realitate biologică, ci o entitate juridică și simbolică, cu zei protectori proprii (*lares* și *penates*), tradiții și privilegii transmise ereditară. În Republica romană, puterea politică era adesea concentrată în anumite *gentes* patriciene, ceea ce favoriza oligarhizarea guvernării și perpetuarea influenței prin sânge și alianțe familiale.

Prin urmare, temerea exprimată de unii romani față de centralizarea puterii în *office*, *munificence*, *auctoritas* și *gens* reflectă conștiința pericolului inerent transformării unei republici într-un regim dominat de elite instituționalizate și familii privilegiate. Această dinamică explică tranziția istorică de la Republică la Principat și Imperiu și oferă un cadru esențial pentru înțelegerea criticilor aduse de gândirea biblică și creștină timpurie formelor de autoritate care se legitimează prin beneficii, prestigiu și dominație ereditară.

¹⁵↑ **Împărăția din generație în generație**

Exod 17:16 „Căci a zis: Pentru că Domnul a jurat, Domnul va avea război cu Amalec din **generație în generație.**”

Isaia 13:20 „Nu va mai fi locuit niciodată, nici nu va mai fi așezat din **generație în generație**; arabii nu-și vor mai întinde corturile acolo și păstorii nu-și vor mai face stânele acolo.”

Isaia 34:10 „Nu se va stinge nici zi, nici noapte; fumul ei se va ridica pentru totdeauna; din **generație în generație** va rămâne pustie; nimeni nu va mai trece pe acolo în vecii vecilor.”

Isaia 34:17 „El a aruncat sortul pentru ei și mâna Lui le-a împărțit-o cu funia; o vor stăpâni pe vecie, din **generație în generație** vor locui în ea.”

Isaia 51:8 „Căci molia îi va mânca precum o haină și viermele îi va mânca precum lâna; dar neprihănirea Mea va fi pe vecie și mântuirea Mea din **generație în generație.**”

Ieremia 50:39 „De aceea fiarele pustiului, împreună cu fiarele ostroavelor, vor locui acolo și struții vor locui acolo; nu va mai fi locuită niciodată și nu va mai fi așezată din **generație în generație.**”

Plângerile 5:19 „Tu, Doamne, rămâi pe vecie; scaunul Tău de domnie este din **generație în generație.**”

Daniel 4:3 „Cât de mari sunt semnele Lui și cât de puternice minunile Lui! Împărăția Lui este o împărăție veșnică și stăpânirea Lui este din **generație în generație.**”

Daniel 4:34 „La sfârșitul zilelor, eu, Nebucadnețar, mi-am ridicat ochii spre cer și mi-a revenit mintea; am binecuvântat pe Cel Preaînalt și am lăudat și am slăvit pe Cel ce trăiește pe vecie, a cărui stăpânire este o stăpânire veșnică și a cărui împărăție este din **generație în generație.**”

Ioel 3:20 „Dar Iuda va fi locuit pe vecie și Ierusalimul din **generație în generație.**”

Luca 1:50 „Și mila Lui este din **generație în generație** peste cei ce se tem de El.”

Geneza 6:9 „Iată care sunt generațiile lui Noe: Noe era un om neprihănit și **fără prihană între generațiile lui**; Noe umbla cu Dumnezeu.”

Psalm 14:5 „Atunci au fost cuprinși de o mare frică, căci Dumnezeu este în **generația celor neprihăniți.**”

- Levitic 5:10 „Sfințiți anul al cincizecilea și vestiți slobozire în țară pentru toți locuitorii ei; acesta să fie pentru voi un an de jubileu: fiecare dintre voi să se întoarcă la moșia lui și fiecare să se întoarcă la familia lui.”
- Matei 23:9 „Și să nu numiți pe nimeni «tată» pe pământ; căci unul este Tatăl vostru, Cel din ceruri.”
- ¹⁶↑ 1 Corinteni 8:6
- ¹⁷↑ Luca 22:25; Matei 20:25; Marcu 10:42
- ¹⁸↑ „Să nu ai alți dumnezei înaintea Mea.” (Exod 20:3)
- ¹⁹↑ Exod 20:5 „Să nu te închini înaintea lor și să nu le slujești; căci Eu, Domnul Dumnezeul tău, sunt un Dumnezeu gelos, care pedepsesc nelegiuirea părinților în copii până la al treilea și al patrulea neam al celor ce Mă urăsc.”
- Exod 23:24 „Să nu te închini dumnezeilor lor, nici să le slujești, nici să faci după faptele lor; ci să-i nimicești cu desăvârșire și să le sfărâmi icoanele.”
- Deuteronom 5:9 „Să nu te închini înaintea lor și să nu le slujești; căci Eu, Domnul Dumnezeul tău, sunt un Dumnezeu gelos, care pedepsesc nelegiuirea părinților în copii până la al treilea și al patrulea neam al celor ce Mă urăsc.”
- ²⁰↑ „Să nu faci legământ cu ei, nici cu **dumnezeii** lor.” (Exod 23:32; vezi și Deuteronom 7:2)
- ²¹↑ Iosua 23:7 „Să nu vă amestecați cu aceste neamuri care au mai rămas printre voi; să nu pomeniți numele dumnezeilor lor, să nu faceți pe nimeni să jure pe ei, să nu le slujiți și să nu le închinați înaintea lor.”
- Matei 5:34...; Iacov 5:12
- ²²↑ „După felul acesta să vă rugați: Tatăl nostru care ești în ceruri, sfințească-se Numele Tău.” (Matei 6:9)
- „Și să nu numiți pe nimeni tată pe pământ; căci unul este Tatăl vostru, Cel din ceruri.” (Matei 23:9)
- ²³↑ „Dacă Mă iubiți, veți păzi poruncile Mele.” (Ioan 14:15)
- ²⁴↑ „Oricine să fie supus stăpânilor mai înalte; căci nu este stăpânire care să nu vină de la Dumnezeu, și stăpânirile care sunt au fost rânduite de Dumnezeu.” (Romani 13:1)
- „Toate lucrurile îmi sunt îngăduite, dar nu toate sunt de folos; toate îmi sunt îngăduite, dar nu mă voi lăsa stăpânit de nimic.” (1 Corinteni 6:12)
- ²⁵↑ Geneza 3:5 „Căci Dumnezeu știe că, în ziua când veți mânca din el, vi se vor deschide ochii și veți fi ca Dumnezeu, cunoscând binele și răul.”
- Deuteronom 31:18 „Și Eu Îmi voi ascunde fața în ziua aceea, din pricina tuturor relelor pe care le vor fi făcut, pentru că s-au întors la alți dumnezei.”
- Iosua 24:15 „Și dacă vi se pare rău să slujiți Domnului, alegeți astăzi cui vreți să slujiți: fie dumnezeilor cărora le slujeau părinții voștri dincolo de râu, fie dumnezeilor amoriților, în a căror țară locuiți; dar eu și casa mea vom sluji Domnului.”
- Judecători 10:6 „Copiii lui Israel au făcut iarăși ce este rău înaintea Domnului și au slujit Baalilor și Astarteelor, dumnezeilor Siriei, dumnezeilor Sidonului, dumnezeilor Moabului, dumnezeilor fiilor lui Amon și dumnezeilor filistenilor; au părăsit pe Domnul și nu l-au mai slujit.”
- 2 Cronici 7:22 „Și se va răspunde: Pentru că au părăsit pe Domnul Dumnezeul părinților lor, care i-a scos din țara Egiptului, și s-au apucat de alți dumnezei, li s-au închinat și le-au slujit; de aceea a adus peste ei tot acest rău.”
- Isaia 41:23 „Spuneți ce va fi mai târziu, ca să știm că sunteți dumnezei; faceți bine sau faceți rău, ca să privim cu uimire și să vedem împreună.”
- Ieremia 35:15 „V-am trimis pe toți slujitorii Mei, profeții, dis-de-dimineată, spunând: «Întoarceți-vă fiecare de la calea voastră cea rea, îndreptați-vă faptele și nu mergeți după alți dumnezei ca să le slujiți; și veți locui în țara pe care v-am dat-o vouă și părinților voștri.» Dar n-ați plecat urechea și nu M-ați ascultat.”
- ²⁶↑ 1 Împărați 9:9 „Și se va răspunde: «Pentru că au părăsit pe Domnul Dumnezeul lor, care a scos pe părinții lor din țara Egiptului, și s-au apucat de alți dumnezei, li s-au închinat și le-au slujit; de aceea a adus Domnul peste ei tot acest rău.»”
- ²⁷↑ Atât în Vechiul Testament, cât și în Noul Testament, cuvintele traduse prin „dumnezei” (ebraicul *elohim* și grecescul *theoi*) sunt folosite frecvent pentru a desemna **oameni investiți cu autoritate de judecată și guvernare**, nu ființe spirituale alternative Creatorului. Această utilizare este explicită în texte precum Psalmul 82, unde Dumnezeu „stă în adunarea dumnezeilor” și îi mustră pentru că judecă nedrept, sau în Ioan 10:34, unde Isus citează acest psalm spunând: „Nu este scris în Legea voastră: «Eu am zis: sunteți dumnezei?»” În ambele cazuri, contextul arată clar că este vorba despre oameni care exercită autoritate, nu despre entități cerești.

Prin urmare, a avea „alți dumnezei” nu înseamnă, în primul rând, a te închina unor spirite invizibile, ci a te supune unor **autorități umane care uzurpă rolul lui Dumnezeu**, asumându-și dreptul de a decide ce este bine și ce este rău pentru alții. Acești „dumnezei” sunt judecători, conducători, regi, instituții sau funcții care, prin legăminte, jurăminte și sisteme de obligații, ajung să guverneze conștiința și viața oamenilor.

Așa că, atunci când oamenii fac legăminte care cer jurăminte de loialitate, când se roagă „taților de pe pământ” pentru beneficii, protecție sau siguranță materială, ori când acceptă sisteme care îi constrâng prin datorii și obligații contrare legii lui Dumnezeu, ei intră sub „puterile dumnezeilor oamenilor.” Aceasta nu este o metaforă, ci descrierea unui transfer real de jurisdicție: omul renunță la guvernarea directă a lui Dumnezeu asupra vieții sale și o cedează unor autorități omenești.

Acești dumnezei ai vechimii, despre care vorbește textul, nu erau în principal statui sau idoli din lemn și piatră, ci **oameni care conduceau, făceau legi și „licențiau răul,”** adică instituționalizau nedreptatea prin lege. Alegerea unui rege în 1 Samuel 8 este exemplul clasic: poporul nu cere un idol spiritual, ci un om care „să judece” și „să meargă înaintea lor,” iar Dumnezeu interpretează această cerere ca o lepădare a propriei Sale domnii.

Adevărata alternativă biblică nu este anarhia, ci **guvernarea lui Dumnezeu prin conștiința individului**, prin legea scrisă în inimă și în minte, unde omul este chemat să discearnă „faptul și legea” înaintea lui Dumnezeu. Această formă de guvernare este incompatibilă cu sistemele care transferă responsabilitatea morală către instituții și conducători, permițând poporului să devină pasiv, dependent și, în cele din urmă, supus.

Rezistența modernă față de această interpretare provine tocmai dintr-o confuzie între idol și instituție. Mulți credincioși își imaginează că Scriptura condamnă doar idolatria primitivă, vizibilă, în timp ce adevărata avertizare biblică vizează **instituțiile create de oameni care cer jurăminte, slujire și trudă și care se așază, funcțional, în locul lui Dumnezeu**. A reduce acești „dumnezei” la simple statui înseamnă a ignora tocmai mecanismele reale de dominație pe care Scriptura le denunță.

Astfel, nu se face referire că omul devine „dumnezeu” în sens ontologic sau divin, ci că omul este chemat să rămână **sub Dumnezeu**, nu sub alți oameni care pretind autoritate absolută. Când oamenii refuză această relație directă cu Dumnezeu, ei creează inevitabil dumnezei din oameni, iar Scriptura avertizează că Dumnezeu îi va lăsa să fie judecați de acei dumnezei pe care și i-au ales singuri.

- ²⁸↑ Ieremia 13:10 „Acest popor rău, care nu vrea să asculte de cuvintele Mele, care umblă după închipuirile inimii sale și merge după alți dumnezei ca să le slujească și să li se închine, va ajunge ca acest brâu, care nu este bun de nimic.”
- ²⁹↑ Proverbe 1:10–14 „Fiule, dacă păcătoșii te îmbie, nu te lăsa. Dacă zic: «Vino cu noi, să stăm la pândă ca să vărsăm sânge, să ne ascundem fără pricină împotriva celui nevinovat; să-i înghițim de vii ca Locuința morților, întregi, ca pe cei ce se pogoară în groapă; aruncă-ți soarta cu noi, să avem cu toții o singură pungă.»”
- ³⁰↑ În Egipt se foloseau scarabei de lut, în Roma se foloseau monede de fier și scarabei de lut, iar în multe țări se folosesc bancnote și acum chiar înregistrări de credit; însă niciuna dintre acestea nu reprezintă „greutăți și măsuri drepte”.
- ³¹↑ Aceste sisteme permiteau un anumit grad de responsabilizare — care este întotdeauna problematic — dar nu rezolvau problema emiterii excesive a simbolurilor de schimb, care provoca inflație.
- ³²↑ Tabăra a ajuns să fie îngrădită nu doar pentru a-i ține pe alții afară, ci și pentru a-i ține pe oameni înăuntru.
Exod 32:26 „Atunci Moise a stat la poarta taberei și a zis: «Cine este de partea Domnului să vină la mine!» Și toți fiii lui Levi s-au adunat la el.”
- ³³↑ Levitic 19:36 „Să aveți balanțe drepte, greutăți drepte, o efa dreaptă și un hin drept; Eu sunt Domnul Dumnezeuul vostru, care v-am scos din țara Egiptului.”
Proverbe 16:11 „Cântarul și balanța drepte sunt ale Domnului; toate greutățile din pungă sunt lucrarea Lui.”
- ³⁴↑ Atena, sub conducerea lui Pericle, a fost împinsă să apeleze la zeița ei de aur — fondul ei de rezervă — și a fost constrânsă să o topească și să o bată în monedă în timpul Războaielor Peloponeziene. În cele din urmă, Atena a bătut tetradrahme de bronz placcate, în vremurile grele care au urmat prăbușirii ateniene, adică între anii 406–393 î.Hr. „În anul 393, jalnica monedă de bronz, emisă din necesitate, a fost retrasă, crainicul orașului fiind trimis să proclame că argintul urma să fie din nou singurul mijloc legal de plată.” — Aristofan, *Ecclesiazusae* 819

Aerarium (din lat. *aes*, în sens derivat „bani”) era numele (forma completă *aerarium stabulum*, *tezaur*) dat în Roma antică vistieriei publice și, în sens secundar, finanțelor publice. Trezoreria conținea banii și registrele statului, precum și stindardele legiunilor; legile publice gravate pe aramă, decretele senatului și alte documente și registre importante. Aceste comori publice erau depozitate în templul lui Saturn, pe versantul estic al dealului Capitolin... Pe lângă tezaurul comun, susținut din taxele generale și destinat cheltuielilor obișnuite, exista și un fond special de rezervă, tot în templul lui Saturn, *aerarium sanctum* (sau *sanctius*), care probabil a constat inițial din prada de război și a fost ulterior întreținut în principal printr-o taxă de 5%... Împărații de mai târziu aveau un *aerarium privatum*, care conținea sumele alocate uzului lor personal, distinct de *fiscus*, pe care îl administrau în interesul imperiului. Enciclopedia din 1911

³⁵↑ În lumea antică, statuile zeilor nu funcționau în primul rând ca obiecte de devoțiune mistică individuală, ci ca **semne publice ale unei ordini instituționale**, în care religia, economia și guvernarea erau inseparabile. Idolul reprezenta vizibil un sistem invizibil de autoritate, iar închinarea înaintea lui era actul public prin care individul recunoștea legitimitatea acelui sistem și se supunea jurisdicției lui. De aceea, Scriptura leagă constant „închinarea” de „slujire” (Exod 20:5; Deuteronom 5:9) și avertizează nu doar împotriva imaginilor, ci și împotriva legămintelor, jurămintelor și participării la beneficiile acelui sistem (Exod 23:32; 34:14–15).

În Mesopotamia, templele nu erau simple spații rituale, ci **centre administrative și economice**. Cercetările asupra templelor sumeriene arată că acestea gestionau depozite de cereale, distribuții de rații, numiri administrative și contracte. Statuia zeului era considerată „titularul” simbolic al proprietății și al ordinii sociale. De exemplu, textele referitoare la zeița Nanshe descriu explicit rolul ei în administrarea justiției și a ajutorului social, inclusiv numiri oficiale și acces la ofrande zilnice din grâнарul central (cf. W. Heimpel, *The Nanshe Hymn*; S. N. Kramer, *The Sumerians*). A aduce jertfe și a participa la ritualuri nu era un gest privat, ci o recunoaștere a unui sistem de redistribuție controlat de o elită sacerdotal-administrativă.

În Grecia clasică, statuile zeilor aveau și o funcție **financiară și politică**. În Atena, aurul asociat statuiilor sacre era considerat rezervă publică. Sursele antice indică faptul că, în timpul crizei din războiul peloponesiac, aurul statuii zeiței Nike din Parthenon a fost utilizat pentru monetărie, ceea ce arată că statuia funcționa ca **simbol și instrument al trezoreriei cetății** (cf. Aristofan, *Ekklesiastousai* 819; relatări istorice despre monetăria ateniană din perioada 406–393 î.Hr.). Așadar, „zeul” nu era doar venerat, ci și integrat direct în mecanismele fiscale ale statului.

În Roma, această unitate dintre cult și guvernare este și mai evidentă. *Aerarium* – trezoreria publică – era adăpostită în templul lui Saturn, unde se păstrau fondurile statului, arhivele legilor, decretele Senatului și stindardele legiunilor (cf. *Encyclopaedia Britannica*, ed. 1911, art. „Aerarium”). Astfel, templul era simultan loc sacru, arhivă juridică și instituție financiară. În plus, cultul imperial transforma împăratul într-un „zeu” nu pentru că romanii credeau că el a creat universul, ci pentru că deținea **autoritatea supremă de a numi judecători, de a legifera și de a redistribui resurse**. Jurămintele aduse genului împăratului erau acte de loialitate politică, iar refuzul lor era tratat ca infracțiune civică.

Scriptura reflectă exact această realitate. Vițelul de aur (Exodul 32) nu este condamnat doar ca obiect, ci ca semn al unei reîntoarceri la o ordine de dependență similară Egiptului. Ieroboam instituie vițeei de aur tocmai pentru a crea un nou centru de loialitate politică și religioasă, controlând poporul printr-un sistem alternativ de cult (1 Împărați 12:28–33). Profetul Osea leagă explicit idolatria de uzurparea autorității politice: „Ei au pus împărați, dar nu prin Mine... din argintul și aurul lor și-au făcut idoli” (Osea 8:4), arătând că idolul este produsul și instrumentul unui regim nelegitim.

Noul Testament continuă această linie. Pavel avertizează că participarea la jertfele idolilor implică o comuniune juridico-morală cu ordinea pe care o reprezintă: „nu puteți lua parte la masa Domnului și la masa demonilor” (1 Corinteni 10:21). „Masa” nu este o metaforă mistică, ci accesul la beneficiile unui sistem. De aceea David spune că masa conducătorilor „ajunge o cursă” (Psalm 69:22; citat în Romani 11:9). În același sens, lăcomia este numită „idolatrie” (Coloseni 3:5; Efeseni 5:5), deoarece dorința de beneficii obținute prin sisteme coercitive înlocuiește încrederea în Dumnezeu și supune omul unei alte stăpâniri.

Prin urmare, statuile nu erau simple reprezentări artistice sau superstiții naive, ci **embleme publice ale unor sisteme de guvernare, economii sacralizate și structuri de control social**. A te pleca înaintea unui idol însemna a recunoaște autoritatea acelui sistem, a accepta obligațiile lui și a participa la beneficiile lui. Aceasta este idolatria pe care Scriptura o condamnă constant: nu credința într-un obiect, ci **transferul suveranității, al loialității și al jurisdicției de la Dumnezeu către instituții și conducători omenești**.

³⁶↑ Geneza 14:21 „Împăratul Sodomei a zis lui Avram: «Dă-mi oamenii și ia-ți bunurile.»”

³⁷↑ Înțelegerea corectă a afirmației lui Ieronim privind corespondența dintre episcopi, presbiteri și diaconi, pe de o parte, și Aaron, fiii săi și leviții, pe de altă parte, necesită recunoașterea faptului că *ekklesia* întemeiată de Isus nu este o instituție religioasă abstractă, ci o adunare administrativă concretă, alcătuită din familii libere, organizate după un model funcțional deja cunoscut în Scriptură: adunarea lui Israel chemată afară din Egipt și structurată în pustie. Această continuitate nu este simbolică, ci structurală, iar funcțiile din Biserică trebuie citite în cheia guvernării comunitare, nu a clericalismului sacramental.

În acest cadru, prezbiterul (πρεσβύτερος) nu desemnează în primul rând un „oficiant religios” sau un „lider de cult,” ci un **bărbat matur, cap de familie**, investit cu autoritate naturală și juridică asupra propriei case. În lumea biblică și antică, familia este unitatea fundamentală de guvernare, iar capul familiei exercită potestas domestică, responsabilitate economică, educativă și juridică asupra membrilor săi. De aceea, calificările pentru prezbiteri din epistolele pastorale nu privesc competențe liturgice, ci capacitatea de a-și „cârmuia bine casa,” de a avea copii supuși și de a-și administra treburile fără reproș (1 Timotei 3:4–5; Tit 1:6). Funcția prezbiterului în *ekklesia* este, prin urmare, extensia comunitară a guvernării familiale: el reprezintă casa sa în adunare, participă la deliberare, la judecarea chestiunilor interne și la administrarea bunurilor comune. În acest sens, prezbiterii sunt analogi „căpeteniilor de familii” din Israel și corespund funcțional fiilor lui Aaron în măsura în care aceștia aveau roluri de discernământ, învățătură și aplicare a Legii în viața poporului, nu de dominație.

Episcopul (ἐπίσκοπος), literal „supraveghetorul,” nu este o treaptă ontologic superioară prezbiterilor, ci o **funcție de coordonare și unitate** în cadrul acestui corp administrativ. În Biserica primară, episcopul este ales dintre prezbiteri și are rolul de a veghea asupra bunei funcționări a întregii adunări locale sau a mai multor adunări, de a păstra unitatea doctrinei și de a reprezenta comunitatea în relațiile externe. Această funcție corespunde analogic rolului lui Aaron, nu ca suveran sau ca mediator al mântuirii, ci ca punct de convergență al responsabilităților, garant al ordinii și al coerenței slujirii. Episcopul nu înlocuiește capii de familie și nu le confiscă autoritatea, ci coordonează exercitarea responsabilităților lor comune, fără a transforma *ekklesia* într-o ierarhie coercitivă.

Diaconul (διάκονος) îndeplinește o funcție esențială în acest sistem administrativ: el este slujitorul desemnat pentru gestionarea concretă a bunurilor comune, a ajutorării nevoiașilor și a sarcinilor logistice ale comunității. Modelul din Faptele Apostolilor 6 arată limpede că diaconatul apare ca soluție administrativă pentru o problemă de distribuție echitabilă, nu ca funcție liturgică. În acest sens, diaconii corespund leviților, care nu conduceau familii și nu aveau rol decizional final, dar asigurau funcționarea practică a adunării. Leviții nu aveau moștenire proprie, iar diaconii, în mod similar, nu acționează ca reprezentanți ai unei case, ci ca administratori în slujba tuturor caselor.

Privite împreună, aceste trei funcții formează un **corp administrativ organic**, nu o ierarhie de tip templu-stat. Prezbiterii aduc în *ekklesia* autoritatea și responsabilitatea familiilor; episcopul asigură supravegherea, unitatea și continuitatea; diaconii gestionează resursele și slujirea practică. Această structură reflectă ordinea din pustie, unde Israel era organizat pe familii, sub căpetenie, cu slujitori desemnați pentru sarcini specifice, fără rege și fără centralizare coercitivă. De aceea Scriptura poate spune, fără contradicție, că „între voi să nu fie așa” ca între domnitorii neamurilor (Luca 22:25–26), și totuși să vorbească despre conducere, rânduială și ascultare.

În acest cadru, *ekklesia* nu este o instituție religioasă separată de viața socială, ci o **ordine de guvernare comunitară**, în care Dumnezeu domnește prin conștiința și responsabilitatea capilor de familie, coordonați și slujiți de un corp administrativ recunoscut. Aceasta este „adunarea celor chemați afară,” atât în pustie, cât și în Evanghelie, și cheia pentru a înțelege funcțiile bisericesti nu ca puteri sacre, ci ca slujiri reale într-o comunitate vie.

³⁸↑ Situația descrisă, în care muncitorul mediu ajunge să lucreze o parte substanțială din an pentru a-și satisface obligațiile față de stat, nu este o anomalie accidentală a modernității, ci rezultatul unui proces istoric gradual prin care relația dintre individ, proprietate și autoritatea civilă a fost inversată. În termeni istorici, aceasta corespunde revenirii la un sistem de tip *corvée*, adică muncă obligatorie datorată unei autorități centrale, cunoscut din Egiptul faraonic, din imperiile antice și din regimurile feudale. Diferența constă în faptul că, în epoca modernă, corvée nu se mai manifestă prin convocări directe la muncă fizică, ci prin confiscarea timpului și a roadei muncii prin impozitare, reglementare și datorie.

În ordinea biblică originară, pământul era deținut de familii ca moștenire sub Dumnezeu, iar autoritatea politică nu avea dreptul de proprietate asupra persoanei sau a muncii acesteia. Legea mozaică afirma explicit că pământul aparține lui Dumnezeu și este dat familiilor în administrare, nu statului (Levitic 25), iar anul jubiliar garanta restaurarea acestei ordini, anulând acumularea structurală de datorii și dependență. În momentul în care poporul a cerut un rege „ca toate neamurile,” Dumnezeu avertizează, prin Samuel, că acel rege va lua fii, fiice, pământ, zeciuieli și muncă și că poporul va ajunge „rob” al propriului său sistem (1 Samuel 8). Această avertizare descrie exact mecanismul prin care guvernarea civilă își extinde jurisdicția asupra muncii și proprietății, transformând cetățenii în resurse.

Procesul modern prin care oamenii nu mai „dețin” efectiv pământul, ci doar un titlu legal, reflectă această schimbare de suveranitate. Proprietatea imobiliară condiționată de plata anuală a unui impozit de utilizare nu mai este proprietate deplină, ci o formă de posesie revocabilă, dependentă de bunăvoința autorității fiscale. În dreptul clasic, proprietatea presupunea *dominium* – control deplin asupra folosirii, roadei și transiterii bunului. Când statul își rezervă dreptul de a confisca bunul pentru neplata unui impozit perpetuu, proprietatea devine o concesiune, iar cetățeanul un locatar permanent al unui suveran mai mare. Acest model reproduce relația dintre țăran și coroană din sistemele premoderne și, mai vechi, dintre supus și faraon.

În mod similar, pierderea aurului și argintului ca bani ai poporului și trecerea la un sistem de bancnote purtătoare de dobândă marchează o schimbare fundamentală a controlului economic. În Scriptură, greutățile și măsurile drepte, precum și banii reali, erau asociate cu onestitatea și libertatea schimbului. Sistemele bazate pe creanță, dobândă și emisiune discreționară permit o formă de dominație invizibilă, în care munca prezentă este ipotecată pentru obligații viitoare, iar generațiile următoare sunt legate prin datorii pe care nu le-au contractat ele însele. Acesta este exact mecanismul prin care Israel a ajuns sub robia Egiptului, nu inițial prin lanțuri, ci prin administrarea hranei, a pământului și a muncii printr-un sistem centralizat (Geneza 47).

Întrebarea are, așadar, un răspuns coerent: s-a ajuns aici prin acceptarea treptată a unor legăminte civile și economice care au transferat suveranitatea de la familie și individ către instituții centrale; prin justificarea acestor transferuri prin promisiuni de securitate, beneficii și „binefacere,” și prin abandonarea responsabilității personale și comunitare în favoarea unor sisteme impersonale de redistribuție. Aceasta este dinamica descrisă de profeți, de Isus și de apostoli atunci când avertizează împotriva „binefăcătorilor care exercită autoritate” și a meselor care devin „o cursă.”

Nădejdea răscumpărării nu este prezentată în Scriptură ca o simplă reformă politică sau o revoltă violentă împotriva sistemului, ci ca o restaurare a ordinii legitime a lui Dumnezeu. Răscumpărarea, în sens biblic, înseamnă eliberarea dintr-o stăpânire străină și restaurarea unei moșteniri pierdute. Exodul din Egipt este modelul arhetipal: Dumnezeu nu a reformat Egiptul, ci a scos poporul din jurisdicția lui. În Noul Testament, Isus proclamă aceeași logică, nu prin sabie, ci prin chemarea la o Împărăție care nu funcționează pe baza constrângerii, a datoriei și a fricii, ci pe credință, speranță și caritate. Biserica primară a trăit această răscumpărare printr-o economie a darului, prin proprietate familială reală și prin refuzul de a se integra în sistemele de welfare ale Romei, motiv pentru care a fost percepută ca o „republică în interiorul imperiului.”

Prin urmare, nădejdea răscumpărării nu constă în a cere unor noi „dumnezei” să administreze mai bine corvée-ul, ci în a redescoperi și a trăi ordinea Împărăției lui Dumnezeu, în care oamenii sunt din nou responsabili unii pentru alții, familiile sunt unități reale de guvernare, iar munca nu este confiscată structural prin sisteme de datorie perpetuă. Aceasta este „Evanghelia Împărăției” predicată de Isus: nu o evadare din lume, ci o ieșire dintr-o ordine de robie și o întoarcere la libertatea pentru care omul a fost creat.

³⁹↑ Afirmația potrivit căreia Roma L-a recunoscut pe Isus ca Rege trebuie înțeleasă în sens juridic și procedural, nu ca o convertire teologică a Imperiului. În cadrul procesului roman, titlul de *rex* (rege) nu era o metaforă religioasă, ci o acuzație politică precisă. Inscripția oficială a execuției – „Isus Nazarineanul, Regele Iudeilor” – a fost formulată și autorizată de autoritatea romană (Ioan 19:19–22), în pofida obiecțiilor elitei iudaice. Prin aceasta, Roma a recunoscut implicit că Isus revendica o domnie reală, nu una pur spirituală, iar condamnarea Sa a fost pronunțată sub acuzația de rivalitate suverană, nu de erezie. Acest fapt explică de ce primii creștini au fost acuzați constant că „spun că este un alt Rege, Isus.” (Fapte 17:7)

În acest context, ideea că Isus, ca Rege, ar fi putut răscumpăra oamenii din „implicarea lor romană” nu se referă la o eliberare prin forță militară, ci la o ieșire juridică și socială din sistemele de dependență ale Imperiului. Imperiul Roman nu domina doar prin legi și legiuni, ci prin integrarea populațiilor în structuri de jurământ, tribut, beneficii publice și „religie civilă” administrată prin temple și patronaj. A fi „implicat” roman însemna a participa la aceste mecanisme și a recunoaște, explicit sau implicit, suveranitatea Cezarului ca binefăcător suprem. Isus propune o altă ordine: o Împărăție care nu funcționează prin constrângere, datorie și redistribuție forțată, ci prin „legea desăvârșită a libertății” (Iacov 1:25), adică o rânduială în care oamenii trăiesc sub autoritatea directă a lui Dumnezeu, fără intermediari coercitivi.

Cei care au îmbrățișat această rânduială au intrat într-o formă distinctă de guvernare comunitară, condusă de slujitori rânduți de Isus, nu de magistrați imperiali. Această guvernare nu a fost anarhică, ci profund ordonată, bazată pe familii, adunări locale (*ekklesiai*), prezbiteri, episcopi și diaconi, funcționând ca o „republică” în interiorul Imperiului. Tocmai această realitate explică observația lui Edward Gibbon că Biserica „a format treptat un stat independent și în creștere în inima Imperiului Roman.” Cei care trăiau astfel au ajuns să fie cunoscuți istoric drept „creștini,” nu ca o etichetă pur religioasă, ci ca desemnare a unui grup distinct, cu loialitate politică și socială diferită.

În opoziție, cei care L-au denunțat pe Isus ca Rege și au afirmat explicit „nu avem alt rege decât Cezarul” (Ioan 19:15) au ales să rămână integrați în ordinea romană. Din perspectiva biblică, aceasta este numită „apostazie”, nu în sensul abandonării unui ritual, ci al lepădării unei domnii legitime. Consecințele istorice ale acestei alegeri se manifestă dramatic la căderea Ierusalimului din anul 70 d.Hr., când sistemul politico-religios centrat pe templu și colaborare cu Roma este distrus. Sursele istorice și tradițiile creștine timpurii indică faptul că urmașii lui Isus au părăsit orașul înainte de asediu, ceea ce este descris ca un „exod” – o ieșire dintr-o jurisdicție sortită judecării, în continuitate cu tiparul Exodului din Egipt.

Acești oameni care au fugit, au fost persecutați și s-au răspândit în întreg Imperiul nu erau inițial o „religie nouă” separată de Israel, ci în mare parte evrei și israeliți, la care s-au adăugat și neamuri, uniți prin loialitatea față de Regele Isus. Ei au constituit ceea ce poate fi numit, în termeni istorico-politici, o Împărăție reală, deși non-teritorială în sens clasic, guvernată de principii diferite de cele ale „împărățiilor neamurilor.” Isus însuși subliniază această diferență: „Împărăția Mea nu este din lumea aceasta,” adică nu izvorăște din mecanismele ei de putere, nu că nu ar avea relevanță în lume.

Caracterul unic al acestei Împărății explică de ce ea este adesea trecută cu vederea în istorie și teologie. Odată cu integrarea creștinismului în structurile imperiale, limbajul Împărăției a fost treptat spiritualizat, iar dimensiunea ei socială și politică a fost reinterpretată ca „Mister.” Termenul „mister” (μυστήριον), care în Noul Testament desemna un adevăr anterior ascuns, dar acum revelat, a fost transformat într-un concept de inaccesibilitate permanentă. Astfel, Împărăția lui Dumnezeu a fost mutată din sfera vieții publice și a guvernării concrete în cea a interiorității religioase, făcând-o inofensivă pentru puterile existente.

Prin urmare, afirmația că există facțiuni care preferă să păstreze Împărăția ca „Mister” nu este o acuzație retorică, ci o constatare istorică: ori de câte ori mesajul lui Isus este redus la o experiență spirituală privată, dimensiunea sa eliberatoare și ordonatoare este neutralizată. A înțelege Împărăția Cerurilor așa cum a fost proclamată de Isus înseamnă a recunoaște că ea a fost, și rămâne, o alternativă reală de guvernare sub Dumnezeu, incompatibilă cu sistemele bazate pe coerciție, frică și dependență.

⁴⁰↑ Encyclopedia Britannica, vol. 2, p. 687 (1953)

⁴¹↑ Black’s Law Dictionary, ed. a 3-a, p. 332

-
- ⁴²↑ „We, the People,” The Story of the United States Capitol, United States Capitol Historical Society, Washington D.C., nr. catalog Library of Congress 65-20721
- ⁴³↑ <https://www.aoc.gov/capitol-hill/murals/apotheosis-washington>
- ⁴⁴↑ Zondervan’s Pictorial Encyclopedia of the Bible
- ⁴⁵↑ „Dumnezeu al cetății” reflectă mai degrabă o interpretare teologică și simbolică decât o traducere literală a textului grecesc. Scriptura permite ideea că anumite persoane pot acționa ca reprezentanți ai autorității divine în judecată, dar contextul din Fapte 7:20 accentuează alegerea providențială a lui Moise, nu statutul său juridic. Echilibrul exegezei cere să distingem între funcția delegată de Dumnezeu, care poate fi descrisă metaforic prin limbajul „dumnezeilor,” și afirmația ontologică sau politică potrivit căreia Moise ar fi fost literalmente un „dumnezeu” civil încă din copilărie.
- Totuși, ideea că Moise ajunge ulterior să funcționeze ca reprezentant juridic al lui Dumnezeu nu este străină de Scriptură. În Exod 7:1, Dumnezeu îi spune lui Moise: „Te-am făcut dumnezeu pentru Faraon,” o formulare care reflectă conceptul antic al delegării autorității judiciare și profetice. În acest sens funcțional, termenul „dumnezeu” poate descrie un om care exercită judecata lui Dumnezeu în cadrul unei misiuni istorice. De aici derivă interpretarea potrivit căreia Moise ar fi avut dreptul de a judeca și de a conduce. Cu toate acestea, este important de subliniat că această autoritate apare mai târziu, după chemarea de la rugul aprins, nu în descrierea copilăriei sale din Fapte 7.
- ⁴⁶↑ Socrate, citat de Plato, *Republica*, cartea VIII, secțiunea 565
- ⁴⁷↑ 1 Samuel 8:7 „Domnul a zis lui Samuel: «Ascultă glasul poporului în tot ce-ți spune; căci nu pe tine te-au lepădat, ci pe Mine M-au lepădat, ca să nu mai domnesc peste ei.»”
- ⁴⁸↑ Proverbe 1:10–18 „Fiule, dacă păcătoșii te îmbie, nu te lăsa... «Aruncă-ți soarta cu noi, să avem cu toții o singură pungă»... Căci picioarele lor aleargă la rău... În zadar se întinde lațul... Ei stau la pândă pentru propriul lor sânge, se ascund pentru propriile lor vieți.”
- ⁴⁹↑ „Și acum rămân credința, nădejdea și dragostea, aceste trei; dar cea mai mare dintre ele este dragostea.” (1 Corinteni 13:13)
- ⁵⁰↑ „Ghedeon le-a zis: «Nu voi stăpâni peste voi și nici fiul meu nu va stăpâni peste voi; Domnul va stăpâni peste voi.»”(Judecători 8:23)
- ⁵¹↑ Rousseau and Revolution, Will și Ariel Durant, p. 801, nota 83; Heiseler, p. 85.
- ⁵²↑ Fapte 17:6–7
- ⁵³↑ „În zilele acelea nu era împărat în Israel; fiecare făcea ce-i plăcea.” (Judecători 17:6)
- ⁵⁴↑ Apoi John Wycliffe a introdus traducerea sa a Bibliei în anul 1382 cu următoarele cuvinte: „Această Biblie este pentru guvernarea poporului, de către popor și pentru popor.”
- ⁵⁵↑ „Religia curată și neîntinată înaintea lui Dumnezeu Tatăl este aceasta: să cercetezi pe orfani și pe văduve în necazurile lor și să te păstrezi neîntinată de lume.” (Iacov 1:27)
- ⁵⁶↑ „Samuel a zis lui Saul: «Ai lucrat ca un nebun; n-ai păzit porunca Domnului Dumnezeului tău, pe care ți-o dăduse; căci Domnul ar fi întărit acum pe vecie domnia ta peste Israel.»” (1 Samuel 13:13)
- ⁵⁷↑ The Proper Mode of Rendering the Word God in Translating the Sacred Scriptures into the Chinese Language, Walter Henry Medhurst, Mission Press, 1848.
- ⁵⁸↑ The Proper Mode of Rendering the Word God in Translating the Sacred Scriptures into the Chinese Language, Mission Press, 1848.
- ⁵⁹↑ Dicționarul Bibliei al lui Calmet, editat de Charles Taylor, vol. I, p. 484.
- ⁶⁰↑ The Proper Mode of Rendering the Word God in Translating the Sacred Scriptures into the Chinese Language, Walter Henry Medhurst, Mission Press, 1848.
- ⁶¹↑ The Proper Mode of Rendering the Word of God in Translating the Sacred Scriptures into the Chinese Language, Walter Henry Medhurst, Mission Press, 1848.
- ⁶²↑ *On Welfare in Sumer; No Society Rejoices At Helping Its Poor*, Sam Roberts, 5 iulie 1992.
- ⁶³↑ Urukagina a fost rege al cetăților-stat Lagash și Girsu din Mesopotamia (oraș sumerian) și ultimul conducător al Primei Dinastii din Lagash. El și-a asumat titlul de rege, pretinzând că a fost numit divin, după căderea predecesorului său corupt, Lugalanda.
- ⁶⁴↑ The Sumerians: Their History, Culture, and Character, de Samuel Noah Kramer, documente din anul 2350 î.Hr., din timpul domniei lui Urukagina.
- ⁶⁵↑ <http://psd.meum.upenn.edu/epsd/e324.html>

- ⁶⁶↑ „Eu sunt cea care dă naștere; acești oameni sunt ai mei! Și acum, asemenea peștilor, ei umplu oceanul!” — în contextul marelui potop al lui Utnapiștim
- ⁶⁷↑ Utnapiștim (sau Utana’iștim, Atra-Hasis, Ziusudra, Xisuthros) este un personaj din mitologia mesopotamiană antică. El este însărcinat de zeul Enki să construiască o corabie uriașă, numită *Păstrătoarea Vieții*, în pregătirea unui potop uriaș care urma să nimicească toată viața. Personajul apare în *Epopoea lui Ghilgameș*.
- ⁶⁸↑ „Privește cum strălucesc meterezele ei ca arama în soare. Urcă scara de piatră... apropie-te de Templul Eanna, sacru lui Iștar, un templu pe care niciun rege nu l-a egalat ca mărime sau frumusețe; mergi pe zidul lui Uruk, urmează-i traseul în jurul cetății, cercetează-i temelii puternice, examinează zidăria, cât de măiestru este construită, privește ținutul pe care îl cuprinde, palatele și templele glorioase, prăvăliile și piețele, casele, piețele publice.”
- ⁶⁹↑ „Cine este ca Ghilgameș? Ce alt rege a stârnit o asemenea uimire? Cine mai poate spune: «Eu singur domnesc suprem peste omenire»?... Cetatea este în stăpânirea lui; se plimbă prin ea trufaș, cu capul sus, calcă în picioare cetățenii ca un taur sălbatic. El este rege, face ce vrea, ia fiul de la tatăl său și îl zdrobește, ia fata de la mama ei și o folosește... nimeni nu îndrăznește să i se împotrivescă.”
- ⁷⁰↑ „Trebuie să înțelegem că instituția de astăzi este noul George al III-lea. Dacă va continua să urmeze tacticile lui, nu știm. Dacă o va face, remediul, onorat de tradiție, este tot revoluția... adevărul este că birocrăția vastă conduce acum această țară, indiferent ce partid se află la putere.” — judecătorul William O. Douglas, *Points of Rebellion*, 1969 (p. 95, p. 54)
- ⁷¹↑ 1 Samuel 8:11–19 „El a zis: «Acesta va fi felul împăratului care va domni peste voi: va lua pe fiii voștri și îi va pune la carele lui și între călăreții lui, și vor alerga înaintea carelor lui; va pune peste ei căpetenii peste mii și căpetenii peste cincizeci; îi va pune să-i lucreze pământul și să-i secere secerișul și să-i facă uneltele de război și uneltele carelor lui; va lua pe fiicele voastre să-i fie parfumere, bucătărese și pâinărițe; va lua ogoarele voastre, viile voastre și livezile voastre de măslini, cele mai bune, și le va da slujitorilor lui; va lua zeciuală din sămânța voastră și din viile voastre și o va da dregătorilor și slujitorilor lui; va lua pe slujitorii voștri și pe slujitoarele voastre, pe cei mai buni tineri ai voștri și pe măgarii voștri și îi va pune la lucrul lui; va lua zeciuală din turmele voastre și voi veți fi robii lui. Și veți striga în ziua aceea din pricina împăratului pe care vi l-ați ales, dar Domnul nu vă va răspunde în ziua aceea.» Totuși poporul n-a vrut să asculte glasul lui Samuel și a zis: «Nu! Vrem să fie un împărat peste noi!»”
- ⁷²↑ Disorganizing China: Counter-Bureaucracy and the Decline of Socialism, Eddy U. — recenzie de Wang Feng.
- ⁷³↑ **Ortografii alternative pentru Nanshe sau Nanše (dNANŠE):**
- **Nazi** (scris *dna-zi* sau *dNa-zi*) este o variantă fonetică alternativă bine atestată, posibil o formă *emesal* (dialectul sumerian vechi, literal „limba femeilor”).
 - **Nansi** se referă la Nanshe, scrisă și Nanse.
 - Cuneiform: 𒀭𒀭 NANŠE — logograme sumeriene evocând apă / pește / sanctuar.
 - Ebraică: נִסִּי (*Nissi*) din נֶסֶת (*nes*) și נִסָּוֹת (*nasas*); *Nun* dublu, *Samekh* sau *Yod* evocând peștele / înotul / siguranța, calea lui Dumnezeu și sanctuarul sau templul „nefăcut de mâini,” în duh și adevăr.
 - **Na-an-še** este o scriere silabică a termenului.
- Na-aș-še** (dNassi) este o altă scriere silabică ce desemnează zeița Nanshe ca înțeleaptă, dreaptă și plină de compasiune. Poporul evreu a preluat adesea cuvinte din alte limbi și a modificat ușor literele pentru uz propriu.
- ⁷⁴↑ Nanshe a fost o zeiță mesopotamiană asociată, în diferite contexte, cu marea, mlaștinile, animalele acestor biomi (în special păsări și pești), precum și cu divinația, interpretarea viselor, dreptatea, asistența socială și anumite sarcini administrative.
- ⁷⁵↑ Acesta este un text tradus din documente sumeriene care o descriu pe zeița Nanshe: Kramer 1981, p. 104.
- ⁷⁶↑ *Imnul către Nanshe* (W. Heimpel, 1981; citat): „Preotul oracular aduce darurile de pârgă, bucătarul pornește cuptorul. Se aduc carne, băutură și apă. Nanshe face numiri administrative. Drept urmare, jertfele zilnice pot fi luate din grâнарul central.”
- ⁷⁷↑ The Organization and Management of the Temple Corporations in Ancient Mesopotamia, Richard L. A. Sterba.
- ⁷⁸↑ **Lăcomia este idolatrie**
- Coloseni 3:5–6 „Omorâți, dar, mădularele voastre care sunt pe pământ: curvia, necurăția, patima, pofta rea și lăcomia, care este idolatrie; pentru aceste lucruri vine mânia lui Dumnezeu peste fiii neascultării.”
- Efeseni 5:5 „Căci știți bine că niciun curvar, niciun necurat, niciun lacom — care este un idolatru — nu are moștenire în Împărăția lui Hristos și a lui Dumnezeu.”

1 Corinteni 5:10–11 „Nu m-am referit deloc la curvării din lumea aceasta, nici la lacomi, la răpitori sau la idolatri; altfel ar trebui să ieșiți din lume. Ci v-am scris să nu vă amestecați cu cineva care, numindu-se frate, este curvar, lacom, idolatru, defăimător, bețiv sau răpitor; cu un astfel de om nici să nu mâncați.”

- Căci este scris că mesele de delicatese oferite de conducătorii lumii sunt o cursă, deoarece îi fac pe oameni să se muște unii pe alții prin sisteme guvernamentale de *caritate legală* — practici lacom care sunt o formă de curvie sau adulter — prin care oamenii sunt *consumați* ca marfă, copiii sunt blestemați cu datorii și sunt „încătușați din nou în jugul robiei,” cu ajutorul religiei false a curvei care călărește fiara.